ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Δραχμὰς 7.50*
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... *Φρ. Χρ. 8*

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 81

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πᾶσαν αἴτησιν:
"ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ" ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Ἰανουαρίου 1908

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι
ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ
Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ
Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

ΣΥΚΑ ΤΑ ΣΥΚΑ

Ὁ θεσμὸς τῶν ἐμμίσθων παρέδρων. Διαγωνισμὸς . . . . μέσων. Τεχνάσματα ἄνευ τέλους. Do ut des. Μηδὲν σύ, ἄριστα ἐγώ. Ἡ βασιλικὴ πανοπλία καὶ ἡ ἐνδυμασία μας. Μία ἐπιστολὴ τοῦ Ἰώβ.

Εἰς τὸ ζήτημα ἂν ὁ βασιλεὺς πταίῃ διὰ τὴν κατάστασιν δι' ἣν ὁ σεβαστὸς τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. Πρόεδρος θρηνεῖ ἐν τῇ ἐπιστολῇ του, ἣν ἄλλοι ἀπεκάλεσαν δια κήρυξιν καὶ ἄλλοι ἔγερτήριον, ἡμεῖς δὲ θρηνολόγιον, ἔκτοτε ἐδηλώσαμεν ὅτι ἡμεῖς τοὐλάχιστον δὲν εἴμεθα ἁρμόδιοι νὰ ἀναμιχθῶμεν. Ἕνεκα τούτου τὴν ἐκ τοῦ ἐγερτηρίου ἐκείνου συζήτησιν ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς περιωρίσαμεν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν δικαιοσύνην, ἐν σχέσει δὲ πρὸς ταύτην ἐθέσαμεν τὸ ἐρώτημα: Ἡμεῖς ἢ ὑμεῖς εἰς οὓς ἀνετέθη τὸ ἔργον τοῦ ἀπονέμειν τὸ δίκαιον, πρώτιστα δὲ τὸ ἔργον τοῦ καταρτίζειν τὸ σῶμα εἰς ὃ ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης ἀνατίθεται, ἐπράξαμεν τὸ καθ' ἑαυτούς; Τὸ ἐρώτημα δὲ τοῦτο ἦτο καθ' ἡμᾶς ἀπαραίτητον καὶ ἡ ἐπ' αὐτοῦ συζήτησις προεῖχε πάσης ἄλλης, τὸ μὲν διότι ἀπόλυτος πλέον παρίσταται ἡ ἀνάγκη τοῦ νὰ παύσωμεν αὐταπατώμενοι καὶ αὐτοκολακευόμενοι, τὸ δὲ καὶ διότι ἡ δύναμις τοῦ φωτὸς καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς ἀληθείας πιθανὸν νὰ ὡδήγει ἡμᾶς εἰς ὁδὸν εὐθυτέραν τοῦ κρημνοῦ ἐκείνου εἰς ὃν κατὰ τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Ἀρείου Πάγου φερόμεθα. Ἐπίσης δὲν ἀνεμίχθημεν καὶ εἰς τὸ μετὰ τόσης σφοδρότητος γεννηθὲν ζήτημα, ἂν τὸ ἐγερτήριον ἐκεῖνο τοῦ κ. Προέδρου σαλπίζῃ τὴν βασιλικὴν ἀπολυταρχίαν καὶ τὴν κατάλυσιν συνεπῶς τοῦ Συνταγματικοῦ μας πολιτεύματος ἢ διδάσκῃ τὴν θεραπείαν ἐντὸς τῶν ἄρθρων καὶ τῶν ὁρίων τοῦ πολιτεύματος τούτου. Εἰς τὰ βλέμματα ἡμῶν καὶ ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα ὄψις τοῦ ζητήματος εἰς οὐδὲν ἄλλο θὰ ἐχρησίμευεν ἢ εἰς τὴν μετατόπισιν τοῦ κυρίως ζητήματος, ἐκείνου ὅπερ αὐτὰ τὰ πράγματα ἐγέννησαν. Τὰ πράγματα δὲ αὐτά, ἅτινα ἐν γραμμαῖς γενικωτάταις καὶ ἀφηρημένως ὑπεδείξαμεν, ζωηρότατα ἀπὸ πολλοῦ λαλοῦσιν, ὅτι τὴν θεραπείαν ἐξ ἡμῶν αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ δόγματος «βοήθει σαυτὸν» πρέπει νὰ ἀναμένωμεν.

Ἀπόλυτος ἄρα ἡ ἀνάγκη γλώσσης ὅσον τὸ δυνατὸν εἰλικρινοῦς καὶ ἐξομολογήσεως ὅσον τὸ δυνατὸν ἀνυποκρίτου. Ὅταν ἀνομολογῶμεν ὅτι ὡς Κράτος διατρέχομεν τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων, οὐδὲν σώζομεν κλαυθμηρίζοντες, ἐνῷ ἀντιθέτως ἀποτελεσματικῶς ἀντεπεξερχόμεθα κατὰ τοῦ κινδύνου, ὅταν καταδείξωμεν ὅτι ἔχομεν τὴν ψυχικὴν δύναμιν καὶ ἡμῶν αὐτῶν τὰς πράξεις νὰ καταδικάσωμεν μὲ τὴν ἀπόφασιν τὴν εἰλικρινῆ ἄλλοι νὰ δειχθῶμεν ἐν τῷ μέλλοντι.

Τὰς ἀνωτέρω γραμμὰς ἐθεωρήσαμεν ἀναγκαῖον νὰ παραθέσωμεν ὡς προοίμιον τῆς κατωτέρω ἐπιστολῆς, ἣν ἀπευθύνει πρὸς ἡμᾶς εἷς τῶν πολυτιμοτέρων συνεργατῶν μας, λίαν δὲ γνωστὸς εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἡμῶν, γράφων ἑκάστοτε ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον «Ἰώβ».

Τὰ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἀποκαλυπτόμενα ὁμολογοῦμεν ὅτι οὔτε νέα εἶνε οὔτε ἄγνωστα εἰς τοὺς περισσοτέρους, ἡ στιγμὴ ὅμως καθ' ἣν φέρονται εἰς τὴν δημοσιότητα εἶνε τόσον κατάλληλος, ὥστε ὀλίγη αὐτοθυσία ἐκ μέρους ἐκείνων, πρὸς οὓς ἡ ἐπιστολὴ ἀπευθύνεται, ἀρκεῖ ὅπως θεραπεύσῃ πολλά, διότι τὸ νὰ γράφωμεν τὴν σήμερον ὅτι χρειάζεται εἰς Ἡρακλῆς διὰ νὰ σαρώσῃ «τὰ σαπρὰ καὶ τὰ φαῦλα καὶ τὰ ἄκαρδα ὄργανα τῆς συναλλαγῆς» (Κ. Σημαντήρας τῇ 1 Ἰανουαρίου 1907) καὶ τὴν αὔριον ὅτι «ἡ πολιτικὴ ἡμῶν κατάστασις εἶνε ἀξία οἴκτου, αὕτη δ' ἐπιδρᾷ καὶ εἰς τὸ σύνολον, τὸ δὲ κράτος ἀπειλεῖται ὑπὸ τοῦ ἀπελπιστικωτέρου τῶν νοσημάτων, ὑπὸ τῆς παρακμῆς» (Δ. Τσιβανόπουλος τῇ 1 Ἰανουαρίου 1908), ἀπαγγέλλομεν ἴσως ὡραίας λέξεις, αἵτινες ἐκπλήσσουν ἐπί τινα δευτερόλεπτα τοὺς ἁπλοϊκωτέρους καὶ παρατάσσομεν ἠχηρὰς φράσεις ἱκανὰς νὰ ἐμπνεύσουν τὴν ἀπογοήτευσιν καὶ εἰς τὸν μᾶλλον αἰσιόδοξον, πρακτικὴν ὅμως ἀπήχησιν τῶν ὡραίων μας αὐτῶν λέξεων καὶ τῶν ἠχηρῶν μας φράσεων οὔτε ἔχομεν οὔτε ὑπάρχει ἐλπὶς νὰ ἀναμένωμεν.

Ἐπὶ τὰ πράγματα ἑπομένως.

Μία δὲ πτυχή, ὄπισθεν τῆς ὁποίας τὰ πράγματα ταῦτα, ἀνασύρεται τὴν σήμερον, διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης:

Ἀξιότιμε κ. Συντάκτα,

Εἰς τὴν πολεμικήν σας τῶν τελευταίων ἑβδομάδων ἀνεμίξατε καὶ τὴν λειτουργίαν ἑνὸς θεσμοῦ, τοῦ τῶν ἐμμίσθων δικαστικῶν παρέδρων, ἤ, διὰ νὰ εἶμαι ἀκριβέστερος, ἐρρίψατε ὑπαινιγμούς, οἱ ὁποῖοι, διὰ τοὺς ἔχοντας ἰδέαν τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐνεργοῦνται οἱ διαγωνισμοὶ πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἐμμίσθου παρέδρου, ἐσήμαινον ὅτι οἱ διαγωνισμοὶ οὗτοι τελοῦνται διὰ τὴν τήρησιν τῶν προσχημάτων μόνον καὶ ὅτι ἔμμισθοι πάρεδροι, κατὰ κανόνα τοὐλάχιστον, χειροτονοῦνται οὐχὶ οἱ συγκεντροῦντες τὰς περισσοτέρας γνώσεις, ἀλλ' οἱ ἔχοντες νὰ ἐπιδείξουν τὰς περισσοτέρας γνωριμίας ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην τῆς λέξεως σημασίαν.

Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε τοὺς ὑπαινιγμούς σας ἐκείνους νὰ τοὺς ἀποκρυσταλλώσω εἰς γεγονότα τῶν ὁποίων καὶ σεῖς βεβαίως πληρεστάτην ἔχετε γνῶσιν, ἅτινα ὅμως μέχρι τῆς σήμερον ἀπασχολοῦν μόνον τὰς συζητήσεις καὶ προκαλοῦν τὰ πικρὰ μειδιάματα τῶν γνωστῶν ἐκείνων στενῶν ἰδιωτικῶν κύκλων, τῶν ἀποτελουμένων ἀπὸ ἀνθρώπους καθ' ὅλα εὐϋπολήπτους καὶ ἀνεξαρτήτους ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καὶ τὰ πρῶτα δύναταί τις νὰ εἴπῃ ἐν τῇ κοινωνίᾳ φέροντας, οἵτινες ὅμως ἔχουν τὸ προτέρημα νὰ διεξάγουν τὰς συζητήσεις ταύτας μὲ τὴν φωνὴν ὅσον τὸ δυνατὸν χαμηλήν, συγχρόνως δὲ νὰ περιάγωσι καὶ κατὰ τὴν στιγμὴν τούτων γύρω τὸ βλέμμα των ὑπόπτως ἐκ τοῦ φόβου μήπως καὶ ἄλλος τις ἀκούσῃ τὰ λεγόμενα.

Παρέκβασις.

Ἀρχίζω ἀπὸ μίαν παρέκβασιν. Τὴν ἐξεταστικὴν τῶν ἐμμίσθων παρέδρων ἐπιτροπὴν ἀποτελεῖ, ὡς ὅλοι γνωρίζομεν, ὁ Πρόεδρος καὶ Ἀντιπρόεδρος καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Εἰσαγγελεὺς τῶν Ἐφετῶν καὶ δύο Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου. Ἑπτὰ ἐν ὅλῳ, ἐξ ὧν οἱ ἓξ εἶνε ἰσόβιοι, οἱ πέντε δὲ ἰσόβιοι καὶ ἀμετάθετοι. Τί δὲ σημαίνει τοῦτο; Ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἀπολύτως ὑπόκεινται ἐξάρτησιν, ὅτι ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀξιώματός των οὐδεμία δύναται νὰ ἀσκηθῇ πίεσις, ὅτι ὁ ἐπαγγελματικός των ἄρτος εἶνε νόμῳ ἀδύνατον νὰ ἀπειληθῇ. Καὶ ὅμως οἱ τιτλοῦχοι οὗτοι οἱ ἀμετάθετοι καὶ οἱ ὑπάλληλοι αὐτοὶ οἱ ἰσόβιοι συναλλάσσονται, ὅπερ σημαίνει ἐνδίδουν, ὅπερ εἶνε ταὐτόσημον μὲ τὸ ὅτι παραβαίνουν τὸ καθῆκον αὐτῶν. Χάριν τῆς πολιτικῆς πράττουν τοῦτο, ἤ, ἐν ἄλλαις λέξεσι, μετέρχονται πολιτικὴν συναλλαγήν, πιεζόμενοι ἀπὸ τὸν βουλευτὴν ἢ ἀπειλούμενοι ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν ἢ δεχόμενοι ὑποσχέσεις ἀνταλλαγμάτων, πολιτικῶν πάντοτε, ἀπὸ τοὺς ἑκάστοτε πρωθυπουργούς; Ὄχι ἐπαναλαμβάνομεν μὲ ὅλην τῶν πνευμόνων ἡμῶν τὴν δύναμιν καὶ μὲ ὅλην τὴν ἀκράδαντον ἡμῶν πεποίθησιν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μετέρχονται συναλλαγὴν κοινωνικήν. Ἤτοι τὴν χειρίστην πασῶν, διότι αὕτη προϋποθέτει ὀλιγαρχίαν, ἐπικράτησιν δηλαδὴ ὡρισμένης ὡρισμένων κοινωνικῶν τάξεων ἢ ἐπαγγελμάτων ἢ καὶ οἰκογενειῶν. Μετέρχονται τὴν συναλλαγὴν τῶν ἀνεψιῶν καὶ τῶν θείων, τῶν συνεπαρχιωτῶν καὶ τῶν συναδέλφων, τὴν συναλλαγὴν τῶν ἐπιτηδείων κολακειῶν καὶ θωπειῶν, ἐκείνην δηλαδὴ ἡ ὁποία ὡς προϋπόθεσιν ἔχει τὴν ἀσθένειαν τοῦ χαρακτῆρος, τὴν μᾶλλον ὕπουλον, καθ' ἧς δυσχερέστατον ἂν μὴ ἀδύνατον νὰ ἀντεπεξέλθῃ τις.

Ἐπὶ τὸ προκείμενον

Ἐπαναλαμβάνω ὅτι λαμβάνω καὶ ὡς δεδομένον καὶ ὡς ἀνεπίδεκτον ἀμφισβητήσεως τὸ γεγονός, ὅτι οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐξεταστικὴν τῶν ἐμμίσθων παρέδρων ὡς ἄνω ἐπιτροπὴν συναλλάσσονται, σᾶς παραθέτω δὲ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα πειστικώτατα θὰ ἠχήσουν καὶ εἰς ἐκείνου ἀκόμη τὰ ὦτα, ὅστις τόνους βάμβακος ἔχει ἐπιθέσει ἐπ' αὐτῶν.

Ἕκαστον μέλος τῆς ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆς ἔχει καὶ μίαν ψῆφον βαθμολογίας οὐχὶ ἐπὶ τοῦ μαθήματος ὅπερ ἐξετάζει, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ συνόλου. Τονίζω τὴν τελευταίαν ταύτην λέξιν καὶ αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ τὴν ἐπεξηγήσω, διότι ἐκ ταύτης καὶ μόνης συλλαμβάνεται ὁ λέων. Ὅταν λέγωμεν ὅτι ἕκαστον μέλος τῆς ἐπιτροπῆς βαθμολογεῖ ἐπὶ τοῦ συνόλου, ἐννοοῦμεν ὅτι δίδει βαθμὸν οὐχὶ εἰδικῶς διὰ τὸ Ρωμαϊκὸν ἢ τὸ ποινικὸν δίκαιον, λ. χ. ἀλλὰ δι' ἅπαντα ἐν γένει τὰ μαθήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων γίνεται ἡ ἐξέτασις. Λογικώτερον τούτου δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαιτήσῃ εἷς νόμος, ὅστις οὕτω προκαλεῖ ἐπὶ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ὑποψηφίου ἑπτὰ ὅλας ἀντιλήψεις, οὕτως ὥστε ἑπτὰ ἐν συνόλῳ ἀποφαίνονται περὶ τῆς ἐν γένει ἐπιδόσεως τοῦ ὑποψηφίου τούτου.

Πλέον ἄρα ἢ εὐνόητον ὅτι ἑπτὰ ἄνθρωποι δὲν εἶνε νοητὸν ὅτι θὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἀντίληψιν περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος καὶ ὅτι δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶνε διάφορος ἡ ἀντίληψις τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τῆς τοῦ ἄλλου. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς τὸ ἀξίωμα ἐνεθάρρυνε καὶ ἐνθαρρύνει τὰ ἀξιότιμα μέλη τῆς ἐν λόγῳ ἐπιτροπῆς νὰ καταλήξουν εἰς ὅσα καταλήγουν εἰς ἑκάστην ἐξεταστικὴν περίοδον καὶ ἐπὶ παντὸς σχεδὸν ἄνευ ἐξαιρέσεως ὑποψηφίου. Δὲν εἶνε σπάνιαι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὑποψήφιος λαμβάνει ἀριθμὸν βαθμολογίας ἓν ἢ τρία ἀπὸ ἓν μέλος τῆς ἐπιτροπῆς καὶ δέκα τέσσαρα ἢ δέκα πέντε ἀπὸ ἕτερον. Σημαίνει δὲ τοῦτο ὅτι ὁ βαθμολογήσας μὲ ἓν ἢ τρία τὸν ἔκρινεν ἀναξιώτατον, ὁ δὲ μὲ δέκα τέσσαρα ἢ δέκα πέντε ἄριστον. Ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ἐπαναλαμβάνω ὑποψήφιον δι' αὐτὰς ταύτας τὰς ἀπαντήσεις κατὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἐξέτασιν. Θὰ μοῦ εἴπητε ἴσως: ἀντίληψις εἶνε· θὰ τὸ εἴπητε ὅμως οὐχὶ πιστεύοντες τοῦτο, ἀλλὰ διὰ νὰ προκαλέσητε τὴν ἀπάντησιν, ὅτι οἱ οὕτω βαθμολογοῦντες δὲν βαθμολογοῦν, ἀλλ' ἀνταγωνίζονται τὸν ἀγῶνα τῆς προστασίας τῆς προσωπικῆς ἢ τῆς καταδιώξεως τῆς προσωπικῆς τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ὑποψηφίου, τὸν ἀγῶνα τὸν ἔχοντα ἄλλα ἐλατήρια ἀνευρισκόμενα εἰς τὴν κοινωνικὴν συναλλαγὴν περὶ ἧς ἀνωτέρω.

Ἀπὸ ἐκτρόπου εἰς ἔκτροπον

Διὰ νὰ πεισθῇ δὲ πᾶς ὅτι πᾶν ἄλλο ἢ εὐσυνείδητος βαθμολογία ἐνεργεῖται, ἀναφέρω τοῦτο καὶ μόνον, ὅπερ, κατ' ἐμέ, ἤρκει νὰ δώσῃ τὴν πληρεστάτην εἰς τὸ ὅλον οἰκοδόμημα τῆς λειτουργίας τῶν ἐξετάσεων τούτων εἰκόνα. Τοῦ ἀτόπου τούτου, ὅπερ παρουσιάζει ἡ τόσον μεγάλη αὕτη διαφορὰ τῆς βαθμολογίας, ἔχουν πληρεστάτην τὴν συνείδησιν αὐτοὶ πρῶτοι οἱ ἀποτελοῦντες ἑκάστοτε τὴν ἐξεταστικὴν ἐπιτροπήν, διότι πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πιθανὸν νὰ εἶνε ἀσθενεῖς τὸν χαρακτῆρα, πνεύματος ὅμως δὲν στεροῦνται. Συμφέρον ἄρα ἔχουν νὰ μὴ παρέχουν καὶ γραπτὴν τῶν συμβαινόντων των τὴν ἀπόδειξιν. Δημοσιεύουν ἑπομένως πίνακα, ὅστις ἐμφαίνει τὸ ἄθροισμα τῆς βαθμολογίας, ἤτοι τὸν ἀριθμὸν ὅστις ἐν συνόλῳ παράγεται ἐκ τῆς κατ' ἰδίαν βαθμολογίας. Οἱ ἀριθμοί, διὰ τῶν ὁποίων ἕκαστον μέλος ἐβαθμολόγησεν, αὐτοί, σημειούμενοι εἰς τεμαχίδια χάρτου, πρόχειρα τάχα, καταστρέφονται αὐτοστιγμεί.

Ὑποθέτω ὅτι ἀρκετὰ εὐκρινῶς ἐζωγράφισα τὸ πρῶτον μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὑποψήφιός τις «ρίχνεται ἢ σπρώχνεται», κατὰ τὴν συμβολικὴν τεχνικὴν ἔκφρασιν, ἀναλόγως τῶν ἀντιπαθειῶν ἢ συμπαθειῶν, ἃς κατώρθωσε νὰ ἀναπτύξῃ. Περὶ ἄλλων τινῶν ἐν τῷ αὐτῷ σημείῳ λεπτομερειῶν ἴσως δὲν εἶνε καὶ πολὺ σκόπιμον νὰ σᾶς ἀπασχολήσω, διότι εἶνε κοινῶς γνωστὸν ὅτι περὶ ἕνα ἢ πλείονας ὑποψηφίους ἀναπτύσσονται συνδυασμοὶ μεταξὺ τῶν ἐξεταζόντων, δὲν εἶνε δὲ σπάνιαι αἱ περιπτώσεις, καθ' ἃς καὶ ἐμπράκτως ἐφαρμόζεται τὸ do ἄριστα, ut des ἄριστα, ἢ δίδω μηδὲν διότι δίδεις ἄριστα, καὶ τόσα ἄλλα, ἅτινα εἶνε τόσον μικρά, ἅτινα ὅμως ἀθροιζόμενα ἀποτελοῦσιν. . . . ἕνα ἔμμισθον πάρεδρον, ἤτοι ἕνα ἰσόβιον μεθ' ἓν ἔτος δικαστήν.

Ἄλλη μέθοδος

Τὸ σύστημα των ἐξετάσεων τούτων, ὡς ἐπίσης ὅλοι γνωρίζομεν, εἶνε μικτόν, ἤτοι ἐξετάσεων γραπτῶν καὶ προφορικῶν. Ὅλοι ὅμως πάλιν γνωρίζομεν ὅτι εἰς τὰ γραπτὰ ἐλαχίστη ἢ μᾶλλον οὐδεμία ἀποδίδεται σημασία καὶ ὅτι αἱ ἐξετάσεις αὗται εἶνε ἀποκλειστικῶς προφορικαί. Ἰδοὺ ἄρα ἔδαφος ἐκμεταλλεύσεως εὐρύτατον διὰ τοῦ ὁποίου ὑποψήφιός τις δύναται ν' ἀναδειχθῇ πρὸ τοῦ ἀκροατηρίου φωστὴρ ἢ τανάπαλιν ἄγευστος καὶ τῆς κοινοτέρας νομικῆς ἐννοίας. Τὰ θέματα ἐν τῇ ἐπιστήμῃ τῇ νομικῇ δὲν εἶνε μόνον ἀνεξάντλητα ἀλλὰ διακρίνονται καὶ εἰς εὐχερῆ τὴν λύσιν καὶ εἰς δυσχερέστατα, εἰς θέματα ἅτινα προϋποθέτουν μνήμην μόνον ἢ κρίσιν ἁπλῶς ἢ λογικὴν ἁπλουστάτην καὶ εἰς θέματα πρὸς λύσιν τῶν ὁποίων ἡ πρόχειρος κρίσις δὲν ἐπαρκεῖ. Τὰ μὲν ἄρα εἰς τοὺς εὐνοουμένους, τὰ δὲ εἰς τοὺς ἀποδιοπομπαίους. Κατὰ σύστημα δὲ τοῦτο καὶ μετὰ προμελέτην, ἵνα μὴ εἴπωμεν καὶ μετὰ προσυνενόησιν μετά τῶν ὑποψηφίων. Διότι καὶ τοῦτο ἀκόμη λέγεται, ὅτι συχνότατα ὑποψήφιοι ἄγαν εὐνοούμενοι ἐγνώριζον ἐκ τῶν προτέρων τὸ μέρος ἢ τὰ μέρη εἰς ἃ ὑπὸ ὡρισμένων μελῶν θὰ ἐξητάζοντο. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἡμεῖς τοὐλάχιστον δὲν θέλομεν νὰ τὸ πιστεύσωμεν.

Ἄλλη εἰκὼν

Ταύτην τὴν λαμβάνω ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν τελευταίων πρὸ ἑβδομάδος μόλις παρεδρικῶν ἐξετάσεων. Ὁ πρῶτος ἐπιτυχὼν κατὰ τὰς ἐξετάσεις ταύτας εἶχεν ὑποστῇ τὰς αὐτὰς ἐξετάσεις καὶ κατὰ τὸν προηγούμενον πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων μηνῶν διαγωνισμόν. Τότε εἶ-

χεν ἀποτύχει, τώρα ὄχι μόνον ἐπέτυχεν ἀλλὰ καὶ ἐπρώτευσεν. Ἐμεσολάβησαν, τονίζω, τρεῖς μόλις ἢ τέσσαρες μῆνες. Τί συνέβη ἐν τῷ ἐλαχίστῳ τούτῳ σχετικῶς χρονικῷ διαστήματι; Τὸ πνεῦμα τὸ νομικὸν ἐπεφοίτησεν ἐπὶ τὸν νέον αὐτὸν καὶ τοῦτο διὰ τῆς μαγικῆς του δυνάμεως ἀπὸ ἀνίκανον πρὸ τριῶν μηνῶν, ὡς ἡ ἐπιτροπὴ ἀπεφήνατο, κατέστησεν ἱκανὸν καὶ δὴ πρωτεύοντα μετὰ τρεῖς μῆνας, ὡς ἡ αὐτὴ ἐπιτροπὴ ἀπεφήνατο; Τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτά. Τότε, ἤτοι πρὸ τριῶν μηνῶν, αἱ ὑποσχέσεις εἶχον ἐξαντληθῇ ὑπὲρ ἄλλων.

Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ παρατηρήσω ὅτι ὁ ἐν λόγῳ νέος χρησιμεύει δι' ἐμὲ ὡς παράδειγμα ἁπλῶς ἓν ἐκ τῶν μυρίων ὁμοίων καὶ ὅτι δι' ὅσων ἐν σχέσει πρὸς τοῦτον γράφω δὲν προτίθεμαι οὐδὲ κατ' ἐλάχιστον νὰ μειώσω τὴν ἱκανότητά του ἣν εἰδικῶς προκαλούμενος εἰμὶ πρόθυμος καὶ δημοσίᾳ νὰ ἀναγνωρίσω. Ἀναλαβὼν ὅμως νὰ καταστήσω δημοσιώτερα ἀτοπήματα τοιαύτης φύσεως, κατ' ἀνάγκην θὰ προσκρούσω καὶ πρὸ φιλοτιμιῶν προσωπικῶν.

Συμπέρασμα

Ἴσως ἠσχολήθην περὶ μικρά. Ἀθροίσατε ὅμως πάντα ταῦτα καὶ ἑκατονταπλάσια ἴσως τούτων ἅτινα ἢ μὲ διαφεύγουν ἢ δὲν ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἀντίληψίν μου καὶ τότε ὡς ἄθροισμα θὰ ἔχετε ἓν σύνολον, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ τρόπος καὶ οἱ ὅροι ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἀπὸ δέκα καὶ πέντε περίπου ἐτῶν καταρτίζονται τὰ μητρῷα τῶν δικαστῶν μας καὶ ἀπονέμεται τὸ ἱερώτερον τῶν ἀξιωμάτων δὲν εἶναι ἐκεῖνος, τοὐλάχιστον, τὸν ὁποῖον ὁ νομοθέτης ἐφαντάσθη.

Τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν τὸν ἰσόβιον δικαστήν, οὔτε εἰς τὴν πολιτικήν, οὔτε εἰς τὸν βασιλέα ἐνεπιστεύθη ὁ νόμος. Ἀντιθέτως τὸ ἀφῄρεσεν ἀπὸ τὴν πολιτικὴν καὶ τὸ παρέδωσεν εἰς σῶμα ξένον πρὸς αὐτήν, ἐν μηδεμιᾷ μετ' αὐτῆς διατελοῦντι συναφείᾳ, εἰς σῶμα, ὅπερ κατὰ τὰ τρία τέταρτα τοὐλάχιστον οὔτε προαγωγὴν ἀναμένει, οὔτε παῦσιν φοβεῖται, οὔτε καὶ μετάθεσιν. Τί πλέον τούτου ἦτο δυνατὸν νά πράξῃ ὁ νόμος; Κατὰ τί δὲ θὰ μεταβληθῶσιν, ἐν τῷ σημείῳ τοὐλάχιστον τούτῳ, τὰ πράγματα, ἂν ὁ βασιλεὺς περιβληθῇ τὴν φοβερὰν καὶ τὴν τρομερὰν πανοπλίαν του καὶ ἐκλέξῃ ἑπτὰ ὑπουργοὺς πρὸς οὓς νὰ παραδώσῃ τὸ δεσμεῖν καὶ τὸ λύειν καὶ πρὸς οὓς ἀνεπιφυλάκτως νὰ ὑποσχεθῇ τὸ συγκαλεῖν κατὰ τὴν βούλησίν των καὶ διαλύειν τὴν Βουλήν;

Ὅταν τοῦτο γίνῃ θὰ μεταβάλῃ σύστημα ἐξετάσεων τῶν ἐμμίσθων παρέδρων ἡ ἁρμοδία ἐπιτροπή;

Ἂν δὲ δὲν μεταβάλῃ;

Θὰ ἔχουν τότε τὸ δικαίωμα οἱ ἑπτὰ Ὑπουργοὶ ν' ἀπολύουν τοὺς ἀποτελοῦντας τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην;

Ἀλλὰ τότε οὔτε Πρόεδρον καὶ ἀντιπρόεδρον καὶ Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου θὰ ἔχωμεν οὔτε καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου. Ἐν τῇ νομικῇ σχολῇ τοὐλάχιστον.

Περὶ ἡμᾶς ἄρα ἂς στρέψωμεν τὸ βλέμμα. Τὴν ἐνδυμασίαν ἡμῶν ἂς συντηρήσωμεν εὐπρεπῆ καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν καθαράν, ἂς παύσωμεν δὲ σκεπτόμενοι περὶ τῆς πανοπλίας, τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ φέρῃ ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν.

Ὑποθέτω ὅτι αὐτὸ ἀκριβῶς ἦτο τὸ πόρισμα τῆς πρό τινων ἑβδομάδων πολεμικῆς σας.

Μετ' ἄκρας ὑπολήψεως.

Πρόθυμος ὁ συνεργάτης σας

ΙΩΒ

Υ. Γ. Καὶ ὑμεῖς ἴσως παρατηρεῖτε ὅτι ἡ γλῶσσά μου, παρὰ τὸ δικηγορικόν μου ἐπάγγελμα, δὲν εἶνε καθόλου δικανική, ὅτι κανένα πέπλον δὲν μεταχειρίζομαι, ὅπως περικαλύψω τὰς πράγματι γυμνάς μου ἀληθείας καὶ ὅτι τὰ πράγματα τὰ ἐκθέτω ὅπως τὰ ἀντελήφθην ἢ τὰ ἤκουσα. Εἰς τοῦτο τὴν πρώτην, ἵνα μὴ εἴπω τὴν κυρίαν ἐνθάρρυνσιν, τὴν ἐμπνέομαι ἀπὸ αὐτὸν τὸν κ. Εἰσαγγελέα τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὅστις, ἀπευθύνων πρὸς τὴν «Ἀκρόπολιν» ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτει 1908 τὴν πλήρη θάρρους ἐπιστολήν του, ἣν καὶ ὑμεῖς ἐσχολιάσατε, γράφει, πλὴν ἄλλων, καὶ τὰ ἑξῆς ἐπὶ λέξει:

«Ὅσον εἰλικρινέστερον λέγονται πρὸς τὰς Κυβερνήσεις, πρὸς τὰς Βουλὰς καὶ πρὸς τὸν λαὸν αἱ ἀλήθειαι, τόσον πιθανώτερον εἶνε νὰ ζητήσωσιν ἅπαντες ἀφ' ἑαυτῶν τὴν σωτηρίαν τοῦ Κράτους...»

Ἀνάγκη ἄρα ἀληθειῶν αἵτινες πρέπει νὰ λέγωνται, κατὰ μὲν τὸν κ. Δ. Τσιβανόπουλον πρὸς τὰς Κυβερνήσεις, πρὸς τὸν λαὸν καὶ πρὸς τὰς Βουλάς, κατ' ἐμὲ δὲ καὶ πρὸς πάντα ὑπευθύνως χειριζόμενον πᾶσαν ἐξουσίαν, τοιοῦτος δὲ δὴν ἀποκλείεται νὰ εἶνε εἴτε αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Δ. Τσιβανόπουλος, ὡς Εἰσαγγελεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου, εἴτε ὁ κ. Κ. Σημαντήρας ὡς πρόεδρος τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου εἴτε καὶ πᾶς ἄλλος.

Ἂς διεξαγάγωμεν ἑπομένως γυμνικοὺς περὶ τὴν ἀλήθειαν ἀγῶνας.

Ὁ ἴδιος

Γαλλικαὶ παροιμίαι.

Tel juge tel jugement.

Κατὰ τὸν δικαστὴν καὶ ἡ ἀπόφασις.

Ἑλληνικαὶ παροιμίαι (;)

Κατὰ τὸν διάδικον καὶ ἡ ἀπόφασις (;)

ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ ΖΕΥΓΩΛΗ

Μεθ' ὅσα ἔγραψεν ἐν τῷ τελευταίῳ αὐτῆς φύλλῳ ἡ «Δικαιοσύνη» ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀποχωρήσεως τῶν συνηγόρων Ζευγώλη γενικῶς ἀφορῶσα εἰς τὸ θέμα, ὑπολείπεται ἀπασχολοῦσα ἔτι καὶ νῦν τὸν νομικὸν κόσμον ἡ δημιουργηθεῖσα διαδικαστικὴ κατάστασις, ἀνεξαρτήτως τῆς εὐθύνης τῶν προκαλεσάντων αὐτήν.

Ἡ παράστασις τῆς ὑπερασπίσεως δὲν εἶνε πολυτελὴς θεσμός, ὥστε τὰ κατ' αὐτὴν νὰ κρίνωνται ὑπὸ τοιαύτην προϋπόθεσιν. Ἐνῷ διὰ τὸν κατηγορούμενον εἶνε ἱερὸν δικαίωμα ἀμύνης πρὸς ἀναγνώρισιν τῶν δικαίων του, διὰ τὴν δικαιοσύνην καθόλου εἶνε ἐγγύησις πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀληθείας καὶ ἐκκαθάρισιν αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἀχλύος, ἣν κατὰ κανόνα δημιουργεῖ ἔνθεν μὲν ἡ ἐμπάθεια ἢ πλάνη παθόντων καὶ μαρτύρων, ἔνθεν δὲ συμπτώσεις γεγονότων ἢ προκατάληψις τῶν ἐν οἱᾳδήποτε στάσει τῆς δίκης ἐπιλαμβανομένων αὐτῆς δικαστικῶν προσώπων.

Ταῦτα, τὰ στοιχειώδη ἄλλως τε, λησμονοῦνται κατὰ κανόνα ἀτυχῶς ὑπὸ τῶν διευθυνόντων τὰς συνεδριάσεις τῶν ποινικῶν δικαστηρίων, οἵτινες μυρίας παρεμβάλλουσι δυσχερείας εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς, ἀναφανδὸν ἀντιδικοῦντες. Καὶ δὲν ἀρκοῦνται εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ φανεροῦ ἀντιδικίαν, ἥτις εἶνε ἐπιδεκτικὴ ἐξουδετερώσεως, ἀλλ' ὅπερ χείριστον καὶ αὐτόχρημα ἐγκληματικόν, διὰ παντὸς τρόπου θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου ἐξαντλοῦν πᾶσαν αὐτῶν τὴν εὐφυΐαν εἰς ὑποβολὴν τῆς ἰδίας αὐτῶν γνώμης εἰς τοὺς ἐνόρκους. Ἐλευθερία μαρτύρων, ἀπαγόρευσις παραπειστικῶν ἐρωτήσεων εἶνε θεσμοὶ εἰς πλήρη ἀχρηστίαν περιπεσόντες.

Ὅταν τοιαύτην ἔχωσι τὴν ἀντίληψιν οἱ προεδρεύοντες τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀποστολῆς, εἶνε εὐνόητον, διατὶ μετὰ περισσῆς ἀφελείας ὑπολογίζουν ἑκάστοτε ἐπὶ τῆς ὑπερασπίσεως καὶ μετὰ τόσης προχειρότητος λύουσι τὰ ἀναφυόμενα ζητήματα σχετικῶς πρὸς τὴν θέσιν αὐτῆς.

Οἱ συνήγοροι τοῦ Ζευγώλη, καλῶς ἢ κακῶς, ἔκριναν, ὅτι ἔπρεπε ν' ἀποχωρήσουν. Καὶ ἀπεχώρησαν ἀφοῦ ἤδη εἶχον ἐξετασθῇ, ἂν μὴ πάντες, πάντως ὅμως οἱ σοβαρώτεροι τῶν μαρτύρων.

Ἡ νομολογία παρ' ἡμῖν καθιέρωσεν, ὅτι ἡ ἀδιάλειπτος παρουσία τοῦ συνηγόρου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς συνεδριάσεως εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἔγκυρον αὐτῆς διεξαγωγήν. Ἐξ ἄλλου ὅμως ἀπεφήνατο, ὅτι ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ὁπωσδήποτε ἀποχωροῦντος συνηγόρου ἐπιτρέπεται, ἂν κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου τῶν συνέδρων δὲν βλάπτεται ἡ ὑπεράσπισις, ἂν τοὐτέστιν ἡ ὑπόθεσις εἶνε τοιαύτη, ὥστε ὁ διοριζόμενος ἐξ ἐπαγγέλματος συνήγορος νὰ εἶνε εἰς θέσιν ἐξ ὑποκειμένου καὶ ἀντικειμένου ν' ἀντιληφθῇ τὴν ὑπόθεσιν, νὰ διεξαγάγῃ αὐτὴν καὶ νὰ παρασκευάσῃ ὑπεράσπισιν. Τὴν περὶ τούτου δὲ ἐκτίμησιν ἐθεώρησεν ὁ Ἄρειος Πάγος ὑπαγομένην εἰς τὴν ἀνεξέλεγκτον κρίσιν τοῦ Δικαστηρίου τῶν Συνέδρων.

Δὲν εἶνε τοῦ παρόντος νὰ ἐξετάσωμεν, ἂν ἡ λύσις αὕτη στηρίζεταί που τοῦ νόμου, καθ' ὃν, ἐν ἀρχῇ τῆς συνεδριάσεως τοὐλάχιστον, ὀφείλει καὶ δικαιοῦται ὁ πρόεδρος νὰ διορίζῃ συνήγορον εἰς τὸν μὴ ἔχοντα τοιοῦτον κατηγορούμενον, ἢ ὑπηγορεύθη καὶ αὕτη ἐκ τοῦ κρατοῦντος πνεύματος νὰ προστατεύηται τὸ κῦρος τῶν ἀποφάσεων, κυρουμένης ἐμμέσως πάσης αὐθαιρεσίας. Λαμβάνομεν τὰ οὕτω δεδογμένα ἀντὶ ἀληθείας καὶ ἐρωτῶμεν:

Δύναταί τις σεβόμενος καὶ ἐπ' ἐλάχιστον ὅ,τι ὀνομάζουσιν καλὴν πίστιν, νὰ θεωρήσῃ καὶ νὰ δεχθῇ, ὅτι εἰς ὑπόθεσιν τοιαύτην, δι' ἣν ὁ παραστὰς ὡς εἰσαγγελεύων, ἀπὸ τῆς προδικασίας ἔτι ἐμελέτησε καὶ ὑπέβαλε γνώμην, ἐκ δὲ τοῦ τρόπου καθ' ὃν διεχειρίσθη αὐτὴν ἐν τῇ ἐπ' ἀκροατηρίου διαδικασίᾳ κατέδειξεν τὴν ὅσῳ ἀξιέπαινον τοσούτῳ μακρὰν καὶ ἐπιμεμελημένην παρασκευὴν αὐτοῦ, δύναται ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῆς διαδικασίας διοριζόμενος δικηγόρος νὰ ἀντιληφθῇ καὶ περὶ τίνος πρόκειται καὶ νὰ ὑπερασπίσῃ τοὺς κατηγορουμένους;

Μετὰ τὴν ἐπανειλημμένην μάλιστα δήλωσιν τῶν ἀγγαρευθέντων, ἵνα ἄκοντες καὶ ἐπὶ ἀπειλῇ συμπαραστῶσι μάρτυρες ἅμα καὶ δράσται τῆς παιζομένης κωμῳδίας, ἡ ὁποία ἠδύνατο νὰ τιτλοφορηθῇ «ἡ διάσωσις τῶν προσχημάτων», ὅτι δὲν δύνανται νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ καθῆκόν των εἰς τοσούτῳ πολυσχιδῆ καὶ σοβαρὰν κατηγορίαν, πῶς ἐθεωρήθησαν ἐπαρκεῖς διὰ νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ ἔργον τῆς ὑπερασπίσεως;

Παρερχόμεθα τὸ ἐπίσης σημαντικὸν γεγονὸς τῆς ἀποκηρύξεως τῶν διορισθέντων συνηγόρων ὑπὸ τῶν κατηγορουμένων, ὅπερ θὰ ἦγεν εἰς ἐξέτασιν τοῦ θέματος ὑπὸ διάφορον τῆς προκειμένης ἔποψιν, διὰ νὰ ἐμμείνωμεν ἐν τούτῳ κυρίως, ὅτι οἱ κατηγορούμενοι, τηρηθέντων τῶν τύπων, ἐκρίθησαν οὐχ' ἧττον ἄνευ οὐδεμιᾶς ὑπερασπίσεως καί... ἀπέθανον ἐπιστημονικῶς. Τὸ κῦρος τῆς διαδικασίας ἐσώθη, τί ἐνδιαφέρει διὰ τὰ λοιπά;

Βεβαίως δὲν ἔχομεν τὴν γνώμην, ὅτι πρέπει ν' ἀναγνωρισθῇ τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ὑπεράσπισιν νὰ ματαιοῖ τὸ ἔργον τῆς Δικαιοσύνης. Ἀλλ' εἰς πρόληψιν τούτου εἶνε τεταγμέναι μυρίαι καὶ σοβαραὶ εὐθύναι διὰ τοὺς συνηγόρους, οὐδ' ὑποθέτει ὁ νομοθέτης ἀσυδοσίαν ἐπὶ ταύταις ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ πταίσαντος, ἂν καὶ ἐφ' ὅσον ἔπταισεν.

Ἀλλὰ δὲν ἔχομεν ἐπίσης τὴν γνώμην, ὅτι τὸ πεῖσμα καὶ ἡ εὐστροφία ἐπιτρέπεται νὰ ὑποκαθίστανται εἰς τὸ καθῆκον καὶ εἰς τὴν ἐπιταγὴν τοῦ ἀπολύτου δικαίου.

Δὲν ἡττήθη ὁ συνήγορος, ἂν ὄντως ὁ κατηγορούμενος ἐδικάσθη ἀνυπερασπιστος, ἀλλ' ἡττήθη τὸ δίκαιον.

Πολ. Λαγοπάτης

ΑΠΟ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἄρειος Πάγος.

(Ἀμφισβητούμενα δικονομικὰ ζητήματα ἀναφυόμενα μετὰ τὴν δόσιν ἀναγκαίου ὅρκου ἐπιβληθέντος ὑπὸ προδικαστικῆς ἀποφάσεως ἐπικυρωθείσης ὑπὸ τοῦ Ἐφετείου. Γνωμοδότησις τοῦ Ἀντεισαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου κ. **Κ. Ν. Μανιάκη** κατὰ τὴν συνεδρίασιν τοῦ ἀκυρωτικοῦ τμήματος τῆς 14ης Ἰανουαρίου 1908).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὸ σύστημα τῶν ἀποφάσεων, αἵτινες ἀπαιτοῦσι πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ τεκμηρίου τὸν καθορισμὸν τῶν ἐκ τῆς δόσεως τοῦ ὅρκου συνεπειῶν, τείνει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς, ἣν καθιεροῖ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 180 τῆς Πολιτ. Δικονομίας καθ' ἣν, ὁριστικαὶ ἀποφάσεις ἀφ' οὗ δημοσιευθῶσιν ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ δὲν δύνανται ν' ἀνακληθῶν παρὰ τοῦ ἀπαγγείλαντος αὐτὴν δικαστοῦ, ὁ Ἄρειος Πάγος ἀντιθέτως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ Νόμου ἐπιζητεῖ νὰ εὕρῃ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὁριστικότητος εἰς ἄλλο ἄσχετον ταύτης γεγονός, ἤτοι εἰς τὸ γεγονὸς τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως καὶ τοῦ πρακτικοῦ, ἐν ᾧ τὴν ὁριστικότητα ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ νὰ ἐξάγῃ ὁ δικαστὴς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, ἀφ' οὗ κατὰ τὴν ρητὴν τοῦ Νόμου διάταξιν ἡ δημοσιευθεῖσα ὁριστικὴ ἀπόφασις δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν δικαστοῦ.

Ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ λοιπὸν νὰ ἐκφέρω διάφορον πρὸς τὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου γνώμην:

Κατ' ἐμὴν κρίσιν ἄλλο εἶνε τὸ ζήτημα ἀπὸ τίνος χρονικοῦ σημείου ἄρχεται ἡ τῆς ἀναιρέσεως προθεσμία, ἢ ἐκείνη τῆς ἐνασκήσεως τῶν τακτικῶν ἐνδίκων μέσων, καὶ ἄλλο τὸ ζήτημα τίς ἀπόφασις λογίζεται ὁριστική.

Ἡ μὴ κοινοποίησις τοῦ πρακτικοῦ τῆς ὁρκοδοσίας εἶνε ἡ μὴ ἐκπλήρωσις αἱρέσεως πρὸς ἐπιχείρησιν ἄλλης τινὸς ἐννόμου πράξεως· ἀλλὰ προκειμένου περὶ ὅρκου ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως, δυνάμει αὐτῆς καὶ μόνης, ἐπέρχονται τὰ τῆς ὁριστικότητος ἀποτελέσματα ἅμα ὡς ἤθελε δοθῇ ὁ ὅρκος, διὰ τῆς δόσεως τοῦ ὁποίου καὶ ἄνευ κοινοποιήσεως τοῦ πρακτικοῦ, ἡ ἀπόφασις καθίσταται πλήρης, λαμβάνουσα ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τῆς ὁριστικότητος.

Συνῳδὰ πρὸς τὰς σκέψεις ταύτας ὀρθότατα ἀπεφήνατο ἡ ὑπ' ἀριθ. 47 τοῦ 1875 ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου τούτου, ὅτι ἡ τελεία ὁριστικότης τῆς ἀποφάσεως ἐπέρχεται ἅμα τῇ νομίμῳ ὁρκοδοσίᾳ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἢ τοῦ ἐνταλθέντος νὰ δεχθῇ τὸν ὅρκον δικαστοῦ· Τοῦτο ἀρκεῖ· ἡ προσαγωγὴ δὲ τοῦ πρακτικοῦ τῆς ὁρκοδοσίας τότε μόνον εἶνε ἀναγκαία, ὅταν ἤθελε προταθῇ ἔνστασις περὶ τοῦ ὅτι ἡ ὑπὸ αἵρεσιν ὁριστικότης δὲν ἐπῆλθεν, ὡς μὴ δοθέντος τοῦ ὅρκου· ἀλλ' ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος νομίμως ἀποκρούεται κατ' ἔνστασιν διὰ τῆς προσαγωγῆς τοῦ πρακτικοῦ τῆς ὁρκοδοσίας, χωρὶς ν' ἀπαιτεῖται ἡ προηγουμένη κοινοποίησις τοῦ πρακτικοῦ, ἵνα ἡ ἀπόφασις θεωρηθῇ ὡς ὁριστική, διότι ἡ νόμιμος δόσις τοῦ ὅρκου ἀνατρέχει εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως, ἥτις ὡς ὁριστικὴ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς καθίσταται ἀνεπίδεκτος ἀνακλήσεως.

Πρὸς συνδιαλλαγὴν τῶν διαφόρων γνωμῶν ἀπαραίτητον εἶναι νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν οὐσιαστικὴν τοῦ θέματος ἐξέτασιν:

Ἡ λύσις δικαστικῆς τινὸς διαφορᾶς δὲν εἶνε ἄλλο ἢ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ἐπὶ ὡρισμένου τινὸς γεγονότος.

Ὁ δικαστὴς γινώσκει μὲν τοὺς νόμους ἀλλ' ἀγνοῶν ἐντελῶς τὰ γεγονότα, εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰ μάθῃ καὶ νὰ τὰ μάθῃ μετὰ βεβαιότητος, ἵνα δυνηθῇ ἐπὶ ἀποδεδειγμένου δεδομένου νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον.

Τὸ σύνολον ἀκριβῶς ὅλων τῶν μέσων ἡ ναῦς τῆς Δικαιοσύνης τέλεον συνετρίβη:

Προκειμένου περὶ τῆς εὑρέσεως τοῦ σημείου τῆς ἐνάρξεως τῆς προθεσμίας τῆς αἰτήσεως ἀναιρέσεως, ἡ Νομολογία τοῦ Δικαστηρίου τούτου ἀπεφήνατο ὅτι, ἡ νόμιμος προθεσμία πρὸς ἐνάσκησιν τοῦ τῆς ἀναιρέσεως μέσου δὲν ἄρχεται ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως μετὰ τὴν δόσιν τοῦ ὅρκου, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως ταύτης μετὰ τοῦ τῆς ὁρκοδοσίας πρακτικοῦ, *διότι ἔκτοτε ἡ ἀπόφασις ὁριστικὴ καθίσταται.*

Ἀλλ' ἐὰν τοιαύτην ἀρχὴν θεωρήσωμεν ὡς ὀρθήν, τότε δὲν τείνομεν πλέον πρὸς τὸ ἄρθρ. 180 ὡς ἡ πυξὶς τῶν ναυτίλων πρὸς τὸν βόρειον πόλον, ἀλλ' ἀπεναντίας ἀπομακρυνόμεθα αὐτοῦ, διότι, ἐν ᾧ τὸ ἄρθρ. 180 προϋποτίθησι τὴν εὕρεσιν τῆς ὁριστικότητος ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ἀποφάσει, ὁρίζον ὅτι, ὁριστικὴ ἀπόφασις ἀφ' οὗ δημοσιευθῇ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ δὲν δύναται ν' ἀνακληθῇ παρὰ τοῦ ἀπαγγείλαντος αὐτὴν δικαστοῦ, ὁ Ἄρειος Πάγος ἀντιθέτως πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ Νόμου ἐπιζητεῖ νὰ εὕρῃ τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὁριστικότητος εἰς ἄλλο ἄσχετον ταύτης γεγονός, ἤτοι εἰς τὸ γεγονὸς τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀποφάσεως καὶ τοῦ πρακτικοῦ, ἐν ᾧ τὴν ὁριστικότητα ὁ Νόμος ἀπαιτεῖ νὰ ἐξάγῃ ὁ δικαστὴς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀποφάσεως, ἀφ' οὗ κατὰ τὴν ρητὴν τοῦ Νόμου διάταξιν ἡ δημοσιευθεῖσα ὁριστικὴ ἀπόφασις δὲν ὑπόκειται εἰς τὸν ἔλεγχον τοῦ ἐκδόντος αὐτὴν δικαστοῦ.

Ἂς μοὶ ἐπιτραπῇ λοιπὸν νὰ ἐκφέρω διάφορον πρὸς τὴν τοῦ Ἀρείου Πάγου γνώμην:

Κατ' ἐμὴν κρίσιν ἄλλο εἶνε τὸ ζήτημα ἀπὸ τίνος χρονικοῦ σημείου ἄρχεται ἡ τῆς ἀναιρέσεως προθεσμία, ἢ ἐκείνη τῆς ἐνασκήσεως τῶν τακτικῶν ἐνδίκων μέσων, καὶ ἄλλο τὸ ζήτημα τίς ἀπόφασις λογίζεται ὁριστική.

Ἡ μὴ κοινοποίησις τοῦ πρακτικοῦ τῆς ὁρκοδοσίας εἶνε ἡ μὴ ἐκπλήρωσις αἱρέσεως πρὸς ἐπιχείρησιν ἄλλης τινὸς ἐννόμου πράξεως· ἀλλὰ προκειμένου περὶ ὅρκου ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν ὅτι καὶ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως, δυνάμει αὐτῆς καὶ μόνης, ἐπέρχονται τὰ τῆς ὁριστικότητος ἀποτελέσματα ἅμα ὡς ἤθελε δοθῇ ὁ ὅρκος, διὰ τῆς δόσεως τοῦ ὁποίου καὶ ἄνευ κοινοποιήσεως τοῦ πρακτικοῦ, ἡ ἀπόφασις καθίσταται πλήρης, λαμβάνουσα ἅπαντα τὰ στοιχεῖα τῆς ὁριστικότητος.

Συνῳδὰ πρὸς τὰς σκέψεις ταύτας ὀρθότατα ἀπεφήνατο ἡ ὑπ' ἀριθ. 47 τοῦ 1875 ἀπόφασις τοῦ Δικαστηρίου τούτου, ὅτι ἡ τελεία ὁριστικότης τῆς ἀποφάσεως ἐπέρχεται ἅμα τῇ νομίμῳ ὁρκοδοσίᾳ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ἢ τοῦ ἐνταλθέντος νὰ δεχθῇ τὸν ὅρκον δικαστοῦ· Τοῦτο ἀρκεῖ· ἡ προσαγωγὴ δὲ τοῦ πρακτικοῦ τῆς ὁρκοδοσίας τότε μόνον εἶνε ἀναγκαία, ὅταν ἤθελε προταθῇ ἔνστασις περὶ τοῦ ὅτι ἡ ὑπὸ αἵρεσιν ὁριστικότης δὲν ἐπῆλθεν, ὡς μὴ δοθέντος τοῦ ὅρκου· ἀλλ' ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος νομίμως ἀποκρούεται κατ' ἔνστασιν διὰ τῆς προσαγωγῆς τοῦ πρακτικοῦ τῆς ὁρκοδοσίας, χωρὶς ν' ἀπαιτεῖται ἡ προηγουμένη κοινοποίησις τοῦ πρακτικοῦ, ἵνα ἡ ἀπόφασις θεωρηθῇ ὡς ὁριστική, διότι ἡ νόμιμος δόσις τοῦ ὅρκου ἀνατρέχει εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀποφάσεως, ἥτις ὡς ὁριστικὴ ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτῆς καθίσταται ἀνεπίδεκτος ἀνακλήσεως.

Πρὸς συνδιαλλαγὴν τῶν διαφόρων γνωμῶν ἀπαραίτητον εἶναι νὰ ἐπιχειρήσωμεν τὴν οὐσιαστικὴν τοῦ θέματος ἐξέτασιν:

Ἡ λύσις δικαστικῆς τινὸς διαφορᾶς δὲν εἶνε ἄλλο ἢ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου ἐπὶ ὡρισμένου τινὸς γεγονότος.

Ὁ δικαστὴς γινώσκει μὲν τοὺς νόμους ἀλλ' ἀγνοῶν ἐντελῶς τὰ γεγονότα, εὑρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὰ μάθῃ καὶ νὰ τὰ μάθῃ μετὰ βεβαιότητος, ἵνα δυνηθῇ ἐπὶ ἀποδεδειγμένου δεδομένου νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν νόμον.

Τὸ σύνολον ἀκριβῶς ὅλων τῶν μέσων

τῶν λυσιτελῶν πρὸς μόρφωσιν τῆς πεποιθήσεως τοῦ δικαστοῦ περὶ ὑπάρξεως τοῦ περὶ οὗ ἡ δίκη γεγονότος ἀποτελεῖ τὴν ἀπόδειξιν.

Προκειμένου περὶ ἐξακριβώσεως τοῦ γεγονότος ἐφ' οὗ ἡ διαφορὰ στηρίζεται διὰ τοῦ μέσου τῶν μαρτύρων, ἡ εὐθύνη τοῦ ὀφείλοντος νὰ ἐκτιμήσῃ τὰς καταθέσεις αὐτῶν ἀνέρχεται εἰς τὸ ὕπατον αὐτῆς σημεῖον, διότι τὸ φάσμα τῆς ἐνδεχομένης ἀνηθικότητος τῶν μαρτύρων, κατὰ τὰς σημερινὰς ἰδίως ἐποχάς, οὐχὶ σπανίως ἀτυχῶς παρουσιάζεται

Τί εἶνε γεγονός;

Γεγονὸς εἶνέ τι ὅπερ ἐκτὸς ἡμῶν ὡς δικαστῶν συμβαίνει καὶ τὸ ὁποῖον δι' ἡμῶν αὐτῶν δὲν εἶνε ἐφικτὸν νὰ γνωρίσωμεν.

Ὁ πλεονέκτης καὶ στρεψόδικος διάδικος λαμβάνει ὅλα τὰ μέσα, ἵνα καὶ διὰ ψευδῶν ἔτι μαρτυριῶν κερδήσῃ τὴν πεποίθησιν τοῦ δικαστοῦ· ὅτι δὲ ἡ πεποίθησις εὐπίστου δικαστοῦ δύναται νὰ παγιδευθῇ ὑπὸ ψευδῶν μαρτυριῶν, ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι καὶ ὁλόκληρα ἱστορικὰ συστήματα, ἐπὶ αἰῶνας ἐπικρατήσαντα, ἀπεδείχθησαν ἐσφαλμένα.

Τὰ δικαστικὰ χρονικὰ εἰσι μεστὰ ἐκ βεβαιώσεων δικαστικῶν πλανῶν· ἀφ' οὗ δὲ πλανώμεθα ὑπὸ τῆς ἱστορίας τῶν αἰώνων καὶ ἀφ' οὗ πολλάκις καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ κακῶς ἀντιλαμβανόμεθα περὶ τῶν ἐνώπιον ἡμῶν συμβαινόντων, πῶς ἡμεῖς ὡς δικασταὶ εἶνε δυνατὸν νὰ ὦμεν βέβαιοι περὶ τοῦ ὅτι ὀρθὴν ἐμορφώσαμεν πεποίθησιν ἐκ τῶν καταθέσεων μαρτύρων καὶ καθ' ἣν ἔτι περίπτωσιν αὗταί εἰσι μὲν εἰλικρινεῖς, μὴ ἀληθεῖς ὅμως, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἀντίληψίς των δὲν ἐγένετο ἀκριβὴς ἢ ἡ μνήμη αὐτῶν ἠλλοιώθη ὡς ἐκ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου;

Καὶ περὶ τῆς βασιμότητος τῆς ἀρχῆς ταύτης ἃς ἔχωμεν ὑπ' ὄψει οὐχὶ μόνον τὰς πολιτικὰς δίκας, καθ' ἃς πρόκειται περὶ κανονισμοῦ ἰδιωτικῶν συμφερόντων, καὶ πολλάκις συμφερόντων ἰσχυρῶν τῆς ἡμέρας πλουσίων ἀπέναντι ἀδυνάτων πτωχῶν, ἀλλὰ τὰς ἀξιοδακρύτους ἐκείνας ἱστορίας αἵτινες ἀναγράφονται εἰς ὅλα τὰ ἀρχεῖα τῶν δικαστηρίων περὶ τῶν ὀλεθρίων ἐκείνων πλανῶν αἵτινες ἤγαγον εἰς τὸ ἰκρίωμα τὴν ἀθωότητα ὑπὸ τὸ περίβλημα τῆς ἐνοχῆς!

Ὁ δὲ πολιτικὸς δικαστής, καίπερ ἐκ τῆς μελέτης τῶν καταθέσεων τῶν μαρτύρων πείθεται ὅτι γεγονός τι ἀποδεικνύεται, οὐχ ἧττον πρὸς καθησύχασιν τῆς πεποιθήσεώς του ἐπιβάλλει εἰς τὸν διάδικον συμπληρωματικὸν ὅρκον. Τὸ τοιοῦτον ὅμως μέτρον κατ' ἐμὴν κρίσιν οὐ μόνον εἶνε ἀλυσιτελές, ἀλλὰ καὶ τείνει πρὸς παρέλκυσιν τῶν δικῶν, διότι ὁ φιλαλήθης οὐδέποτε ψεύδεται, ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος οὐδαμῶς ἐπηρεάζεται ὑπὸ τῆς ἱερότητος τοῦ ὅρκου.

Ἡ εὐθύτης τοῦ δικαστοῦ, καὶ τὰ ἐπαρκῆ αὐτοῦ φῶτα ὁδηγοῦσιν αὐτὸν νὰ κρίνῃ ἐκ τῆς ἐλευθέρας ἐκτιμήσεως τῶν μαρτύρων εἰς τίνα ἀνήκει τὸ δίκαιον καὶ τοῦτο ἀρκεῖ χωρὶς νὰ εἶνε ἀνάγκη ἐπιβολῆς τοῦ ὅρκου.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἀνεγνώρισε τὸ ἄρθρον 378 τῆς Π. Δ. καθ' ὃ ἡ χρῆσις τῆς ἐπιβολῆς τοῦ δικαστικοῦ ὅρκου τότε μόνον δύναται νὰ γείνῃ, ὅταν ἡ ἀγωγὴ ἢ ἡ ἔνστασις δὲν εἶνε μὲν ἐντελῶς ἀποδεδειγμένη, δὲν στερεῖται ὅμως καὶ πάσης ἀποδείξεως, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπιβάλλει ἢ τὸν ἀναπληρωτικὸν ἢ τὸν ἀπαλλακτικὸν ὅρκον.

Ἐκ τῶν εἰρημένων ἕπεται ἡ ὀρθότης τῆς γνώμης ὅτι, ἡ ἐπιβάλλουσα δικαστικὸν ὅρκον ἀπόφασις δὲν λύει οὐδ' ἀποπερατοῖ τὴν διαφορὰν ἀλλὰ συντελεῖ μόνον εἰς τὸ νὰ ἀποκτήσῃ ὁ δικαστὴς τὰ φῶτα ἐκεῖνα, ἅτινα χρησιμεύουσι πρὸς ἔκδοσιν ὀρθῆς ἀποφάσεως.

Ἐὰν λοιπὸν καὶ μετὰ τὴν δόσιν τοῦ ὅρκου παρατηρήσῃ ὁ δικαστὴς ὅτι ἡ διαφορὰ λύεται ἐξ ἄλλων ἀποδείξεων, ἃς δὲν ἔλαβεν ὑπ' ὄψει, δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τὴν περὶ ὅρκου ἀπόφασίν του, ἀφ' οὗ ἐκ τῶν προσαγομένων ἀποδείξεων ἀποδεικνύεται ἐντελῶς ἡ ἀγωγὴ ἢ ἡ ἔνστασις.

Ἡ περὶ τοῦ ἐναντίου γνώμη τοῦ Οἰκονομίδου, περὶ τοῦ ὅτι καὶ ὅταν πρόκειται περὶ δικαστικοῦ ὅρκου, ὁ δοθεὶς ὅρκος ἀποτελεῖ νόμιμον τεκμήριον juris et de jure, δὲν εἶνε ὀρθὴ καὶ ἐσφαλμέναι θεωρητέαι αἱ σύμφωνοι πρὸς τὴν γνώμην ταύτην ἀποφάσεις τοῦ Δικαστηρίου τούτου· διότι τὸ νόμιμον τεκμήριον juris et de jure ἐφαρμόζεται μόνον ἐπὶ τοῦ ἐπακτοῦ ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐπὶ τοῦ δικαστικοῦ ὅρκου.

(Ἀκολουθεῖ)

Αἱ στῆλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὑρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μὲ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Εἰς τὴν μακρὰν καὶ ἀναλυτικωτάτην περὶ τῶν διαγωνισμῶν τῶν ἐμμίσθων παρέδρων ἐπιστολήν του, ἣν σήμερον δημοσιεύομεν, παρέλειψεν ὁ γράφων μίαν λεπτομέρειαν ἣν ἡμεῖς τῷ ὑπενθυμίζομεν. Ἡ λεπτομέρεια εἶνε ὅτι οἱ ψίθυροι οἱ ἐκ τῶν διαγωνισμῶν τούτων ἀναπτυσσόμενοι ἑκάστοτε, συχνότατα κατέληξαν μέχρι τῶν ἀκοῶν τῶν ἑκάστοτε ὑπουργῶν, εἰς τῶν ὁποίων, ὁ νῦν τοιοῦτος ἂν δὲν πλανώμεθα, ἐζήτησεν ἐπισήμως τὴν ἐπὶ τούτου γνώμην τῶν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἁρμοδίων. Ἡ ἀπάντησις δὲ ὑπῆρξεν ὅτι ὁ θεσμὸς οὗτος λειτουργεῖ ὡς ἄριστα.

Ἔχει ὡς ἄριστα

Εἴμεθα ἐπίσης εἰς θέσιν νὰ καταστήσωμεν γνωστόν, ὅτι παρὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην γνώμην τῶν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἁρμοδίων περὶ τῆς ἀρίστης τοῦ θεσμοῦ τούτου καὶ τῶν διαγωνισμῶν ἐπ' αὐτοῦ λειτουργίας, διάφοροι ἑκάστοτε ἔχουσιν ὑποβληθῆ μελέται καὶ τροποποιήσεις, κατὰ μίαν τῶν ὁποίων ὑποδεικνύεται ὡς σύστημα ἐξετάσεων, τὸ τῶν γραπτῶν ἀποκλειστικῶς, ἅτινα καὶ μόνα ἡ ἐπιτροπὴ θὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων γραπτῶν καὶ αὕτη, ἠτιολογημένην καὶ ἀναλυτικὴν θὰ ἐκδίδῃ ἀπόφασιν ἣν θὰ συντάσσῃ καὶ θὰ δημοσιεύῃ κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τρόπον καθ' ὃν καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος ὡς δικαστήριον καὶ πᾶν ἐν γένει δικαστήριον συντάσσει, δημοσιεύει καὶ αἰτιολογεῖ τὰς ἀποφάσεις του.

Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ ἡ μελέτη αὕτη ἔλαβε τὴν προσήκουσαν αὐτῇ θέσιν εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης, ἀφοῦ ἡ ἀπάντησις τῶν παρὰ τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ἁρμοδίων ἦτο ὅτι ὁ θεσμὸς λειτουργεῖ ὡς ἄριστα!

Ἐν τῇ στατιστικῇ τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐν Ἀθήναις δικαστηρίων κατὰ τὸ 1907, τὴν ὁποίαν παρεθέσαμεν εἰς τὸ φύλλον τῆς 12ης Ἰανουαρίου, παρατηρεῖ τις, ὅτι ἐκ τῶν τριῶν ἐν Ἀθήναις Εἰρηνοδικείων, τὸ μὲν Α' Βόρειον ἐξέδοτο 3,952 ἀποφάσεις καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1907, τὸ δὲ Β' Βόρειον 2,895 κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος καὶ τὸ Νότιον 1640 κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος.

Τὰ βόρεια καὶ τὰ νότια.

Ἐκ τῶν ἀριθμῶν τούτων οὐδὲν ἄλλο συνάγεται ἢ ὅτι ἐκ δύο ἰσοβάθμων καὶ ἰσομίσθων ἐν Ἀθήναις ἑδρευόντων Εἰρηνοδικῶν, ὁ εἷς εἶνε ἐπιφορτισμένος νὰ ἐργάζηται διπλασίως, ἀφοῦ διπλάσιον ἀριθμὸν ἀποφάσεων ἐκδίδει, ποσοτικῶς τοὐλάχιστον, διότι περὶ τῆς ποιότητος τῆς ἐργασίας τόσον τοῦ ἑνὸς ὅσον καὶ τοῦ ἄλλου ὡς καὶ παντὸς ἐν γένει δικαστοῦ, οὐδεὶς ποτε ἠσχολήθη. Ἔχει ὅμως λόγον τινὰ ἡ δυσανάλογος αὕτη ἀνισότης τοῦ φορτίου τῆς ποσοτικῆς ἐργασίας; Ἀπὸ τοιαύτης δὲ ἀπόψεως δὲν εἶνε ἐπιβεβλημένη ἡ λῆψις προχείρου τινὸς μέτρου πρὸς διαρρύθμισιν κατ' ἄλλον τρόπον τῆς ἁρμοδιότητος τῶν ἐν Ἀθήναις Εἰρηνοδικείων, τρόπον διάφορον ἐκείνου ὅστις εὑρίσκεται ἐν ἐφαρμογῇ ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως ἂν δὲν ἀπατώμεθα;

Θὰ ἐλέγομεν ἀκόμη ὅτι ἡ ὕπαρξις τριῶν ἀκόμη Εἰρηνοδικείων ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει, ἐξαρτώντων τὴν ἁρμοδιότητά των ἐκ τῆς εἰς τοῦτο ἢ εἰς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον τῆς πόλεως τοποθεσίας τῆς στέγης τῆς κατοικίας τοῦ ἐναγομένου, μόνον ὡς ἀκένωτος πηγὴ στρεψοδίκων ἐνστάσεων ἔχει λόγον ὑπάρξεως καὶ θὰ ὑπεδεικνύομεν τὴν ἀνάγκην τῆς συγχωνεύσεως καὶ τῶν τριῶν εἰς ἕν, ὅπερ κάλλιστα δύναται νὰ λειτουργῇ ὑπὸ τρεῖς Εἰρηνοδίκας, τοιούτου εἴδους ὅμως μέτρα εἰς τὰ βλέμματα τῶν ἁρμοδίων παρουσιάζονται ὡς ριζικὰ καὶ πρὸς θεραπείαν τῶν ριζικῶν εἴθισται ἡ παραπομπὴ εἰς τὰς Καλένδας τὰς Ἑλληνικάς.

Αἰωνία ἡ μνήμη του

Οὔτε καὶ ὡς ἔκθετον ἀκόμη δὲν μᾶς παρέμεινε ἡ εὐχαρίστησις νὰ τὸ βλέπωμεν. Ἡ ἀρξαμένη ἐν τῇ Βουλῇ πολιτικοκομμματικὴ θύελλα τὸ παρέσυρε τὸ δύσμοιρον καὶ τὸ ἐσάρωσεν ἀπὸ τὸν πίνακα τῆς ἡμερησίας διατάξεως, ὅπου μέχρι πρὸ ὀλίγου ἐφιγουράριζεν, ἀναμένον τὴν εἰς δευτέραν ἀνάγνωσιν ἐπιψήφισίν του. Διὰ τὸ περὶ δικηγορικῶν Συλλόγων νομοσχέδιον ὁ λόγος. Ἡ εἰμαρμένη ἂς τοῦ ἐμφυσήσῃ ὀλίγην ζωὴν διὰ μέλλουσάν τινα βουλευτικὴν σύνοδον ἢ περίοδον, ἀφοῦ ὁ τριγμὸς τῶν ὀδόντων τῶν Ἀθηναίων δικηγόρων κατ' οὐδὲν τὸ ὠφέλησε τὸ δύσμοιρον.

ΛΑΘΟΣ

Εἰς τὸν Πειραιᾶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν δύο ἁλῆται συνέλαβον μίαν ἀτυχῆ ἐπαίτιδα φρενοβλαβῆ εἰς ἀπόκεντρόν τι μέρος καὶ ἀφοῦ ἠσέλγησαν ἐπ' αὐτῆς διὰ τῆς βίας καὶ ἐπανειλημμένως, τῆς ἀφῄρεσαν καὶ διακοσίας περίπου δραχμὰς ἃς ὁ οἶκτος τῶν χριστιανῶν τῇ εἶχε προμηθεύσει.

Ἡ πρᾶξις αὕτη ἐγένετο γνωστὴ εἰς τὴν Ἀστυνομίαν Πειραιῶς, ἥτις μετὰ *δραστηριωτάτας ἐνεργείας* ἀνεκάλυψε τοὺς ἐνόχους, τέσσαρας τὸν ἀριθμόν.

Εἰς τὸ ἀστυνομικὸν τμῆμα ἄρχεται ἡ προανάκρισις.

Οἱ συλληφθέντες ἀρνοῦνται τὴν πρᾶξίν των ὡς συνήθως.

Ὁ κ. Ἀστυνόμος ὅμως, ὅστις εἶνε συνειθισμένος εἰς τὰ τοιαῦτα, ἐπιμένει ἵνα ἐξαναγκάσῃ τὴν ὁμολογίαν τῶν κατηγορουμένων, διότι οὐδεὶς ἄλλος μάρτυς ὑπάρχει.

Καὶ θέτει εἰς ἐνέργειαν τὰς πεπαλαιωμένας ἀλλὰ πάντοτε νεαζούσας διατάξεις τοῦ ἀστυνομικοῦ βούρδουλα.

Καὶ οὕτω, ὑπὸ τὸν πλαταγισμὸν τοῦ χαράσσοντος μέχρις αἱματώσεως τὰ σώματα τῶν ἁλητῶν βούρδουλα, τραυλίζεται μία ὁμολογία.—Οἱ κατηγορούμενοι ὁμολογοῦν τὴν ἐνοχήν των καὶ ἀφηγοῦνται εἰλικρινέστατα πλέον τὰς λεπτομερείας τῆς βδελυρᾶς πράξεώς των. —Εὖγε κ. Ἀστυνόμε. Τὰ μέσα δι' ὧν ἀπεκτήσατε τὴν ὁμολογίαν τῶν κατηγορουμένων ὑπῆρξαν ὀλίγον ὑπερβολικά!! ἀλλὰ τέλος πάντων ἀνέλαμψεν ἡ ἀλήθεια.

Οἱ κατηγορούμενοι τότε σφικτοδένονται καὶ ὁδηγοῦνται ἐνώπιον τῆς ἀνακρίσεως, ἥτις πειθομένη εἰς τὰς διαβεβαιώσεις τῶν ἀστυνομικῶν καὶ βλέπουσα τὰς ὁμολογίας τῶν κατηγορουμένων, διατάσσει τὴν προφυλάκισιν αὐτῶν. Καὶ οὕτω ἀπάγονται εἰς τὸν Παλαιὸν Στρατῶνα ὡς βιασταὶ καὶ κλέπται.

II

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἐκ τυχαίας ὅλως συμπτώσεως, ἀνακαλύπτονται οἱ ἀληθεῖς ἔνοχοι, οἵτινες ἀβιάστως ὁμολογοῦν ὅτι αὐτοὶ εἶνε δράσται τῆς πράξεως, ἀνακαλύπτονται εἰς χεῖρας των τὰ κλοπιμαῖα καὶ προβάλλει ἀκεραίως ἀποδεδειγμένη ἡ ἐνοχή των.

III

Τώρα ἐπακολουθεῖ ἡ κάθαρσις.— Ἡ ἀνάκρισις σπεύδει νὰ ἀπελευθερώσῃ τοὺς πρώτους, καὶ νὰ φυλακίσῃ τοὺς δευτέρους. Ὁ κ. Ἀστυνόμος εἰσάγεται δι' ἀπ' εὐθείας κλήσεως εἰς τὸ Πλημμελειοδικεῖον.— Ἴσως διὰ ν' ἀθωθῇ ὅπως ἠθωώθησαν εἴκοσι μέχρι τοῦδε ὅμοιοί του.— Τὸ ἀνωτέρω ἐπεισόδιον ἁπλοῦν ἐν τῇ λύσει του, μᾶς ῥίπτει εἰς ὀδυνηρὰς σκέψεις.—Ἐξέλιξις, πρόοδος, μόρφωσις παρ' ἡμῖν εἶναι λέξεις κεναί, ἄνευ σημασίας.—Ψηφίζονται νέοι θεσμοὶ ἀστυνομικοί, μεταρρυθμίζονται στολαί, ἀλλ' ἂν οἱ θεσμοὶ ἤλλαξαν, τὸ σύστημα τῆς ἀστυνομικῆς ἐνεργείας δὲν μετεβλήθη. *μπ.*

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Otto Lenel, l'Edit perpétuel, traduit en français par *Peltier* sur un texte revu par l'auteur, 1903. Τόμοι 2 δεμένοι, ἀντὶ φρ. χρ. 34 μόνον..... Δραχ. *20*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ "ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ,,

ΚΡΑΤΩ ΣΗΜΕΙΩΣΙΝ

Φίλη «Δικαιοσύνη»,

Νὰ μὴ σᾶς φανῇ παράξενον, μεθ' ὅλην τὴν πρόσκλησίν σας, διότι ἀπὸ τῶν στηλῶν ὑμῶν δὲν ἐξέθηκα καὶ δὲν θὰ ἐκθέσω τὴν γνώμην μου ἐπὶ τῶν εὐθαρσῶν κηρυγμάτων τῶν σεβαστῶν κ. κ. Προέδρου καὶ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου. Νομίζω, ὅτι προσήκει ἐν προκειμένῳ ὑπομονή, εὔελπις ὑπομονή.

Ἐξαιτοῦμαι τὴν εὐμένειαν τῶν στηλῶν σας τοῦ πρώτου φύλλου τῆς «Δικαιοσύνης» τοῦ 1909. Διότι θέλω νὰ ἐλπίζω, ὅτι οἱ ὑψώσαντες μίαν τοιαύτην σημαίαν, ἡρωϊκὴν καὶ ὑπερήφανον, οὐχὶ μόνον ἐκ τῆς βαθυτάτης συναισθήσεως τοῦ καθήκοντος, οὐχὶ μόνον ἐκ τῆς ἐπιδειχθείσης φλογερᾶς των φιλοπατρίας, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς πλέον τῆς στοιχειωδεστάτης ἐντροπῆς, τοιαύτην, λέγω σημαίαν ὑψώσαντες, μέχρι τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1909 θὰ μᾶς παρουσιάσουν λαμπρὰς ἐκπλήξεις καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἂν δὲν ἀνεγείρουν θὰ θεμελιώσουν στερεὰ καὶ εὐρυθμότα τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ μέλλοντος τέμενος τῆς μέχρι τοῦδε ἁμαρτωλῆς καὶ χαύνης Ἑλληνικῆς Θέμιδος. Καὶ θὰ σᾶς ἀναγκάσουν νὰ ἐκδώσητε ὑπερχαρεῖς πανηγυρικὸν ὑπὲρ αὐτῶν φύλλον τῆς «Δικαιοσύνης», ἐν ᾧ μονονουχὶ θὰ τοὺς θεοποιεῖται.—Πληροφοροῦμαι, ὅτι ἅμα ὡς παρέλθῃ ὁ χειμὼν θὰ περιοδεύσῃ ἑκάτερος αὐτῶν ἀνὰ πᾶσαν πόλιν καὶ κώμην ἀκόμη. Ἑτοιμάζουν ἀπὸ τώρα πελωρίας **Σκούπας**.

Πιστεύσατέ με· διότι δὲν πιστεύω **νὰ μὴ ἐντρέπωνται.**

Μὲ ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην

* * *

ΖΗΤΗΜΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΝ

Ἂν ἦτο ἐπιτετραμμένον ἐκ τοῦ προορισμοῦ τῆς «Δικαιοσύνης» καὶ ἂν οἱ συνεργάται αὐτῆς ἐπεθύμουν νὰ συζητήσουν, θὰ προεκάλουν ἀπὸ τῶν στηλῶνσας τὴν ἑξῆς συζήτησιν.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι μέγιστον στοιχεῖον προόδου εἶνε ἡ αὐτοπεποίθησις. Τὸ κατὰ τοὺς ψυχολόγους αὐτοσυναίσθημα τὰ μάλιστα ἐξετάζεται καὶ ὑπὸ τῶν παιδαγωγῶν κατὰ τίνα μέθοδον καὶ μέχρι τίνος ὁρίου δέον νὰ ἐνισχυθῇ εἰς τοὺς παῖδας.

Δὲν ὑπάρχει ἐπίσης ἀμφιβολία, ὅτι οἱ Ἄγγλοι εἶνε ἐκ τῶν προοδευτικωτέρων ἂν μὴ οἱ προοδευτικώτατοι τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ ἱκανοῦ χρόνου. Ἀλλὰ καὶ γνωστὸν εἶνε ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἔχουν τὰ μάλιστα ἀνεπτυγμένον τὸ αὐτοσυναίσθημα, τὴν αὐτοπεποίθησιν, μέχρι σημείου, ὥστε νὰ θεωρῶνται ἐγωϊστικώτατοι· τὸ **ἐγὼ** γράφουν πάντοτε μὲ Ι. πάντοτε κεφαλαῖον.

Ποῦ ὀφείλεται ἡ παρὰ τοῖς Ἄγγλοις ἀνάπτυξις αὕτη τοῦ αὐτοσυναισθήματος τούτου; Ἔχω τὴν γνώμην, ὅτι ὀφείλεται κυριώτατα εἰς τὸν ἀπόλυτον σεβασμὸν πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν καὶ τοῦ ἐσχάτου τῶν πολιτῶν· ὁ σεβασμὸς οὗτος φρονηματίζει τοὺς πάντας καὶ πληροῖ ἕκαστον πεποιθήσεως περὶ τῆς ἀξίας του. Ἡ παραβίασις τοῦ οἰκογενειακοῦ ἀσύλου ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπαιτεῖ μεγίστας αἰτίας καὶ διατυπώσεις, λαμβάνει γνῶσιν αὐτῆς ἡ Κυβέρνησις ἐνίοτε, ἀποτελεῖ κοινωνικὸν γεγονὸς μεγίστης σημασίας.

Ἡ παράνομος δὲ κατακράτησις ἐπάγεται εὐθύνας μεγάλας, οὐδὲν ὑπάρχει δι' αὐτὴν ἐλαφρυντικὸν καὶ οὐδεμίαν ἔχει ἔννοιαν ὁ παρ' ἡμῖν ἀσυνείδητος ἰσχυρισμὸς ὅτι δὲν ὑπῆρχεν δολία προαίρεσις, ἐὰν δὲ ἐν Ἀγγλίᾳ ἐπληροφοροῦντο ὅτι καὶ ἓν βούλευμα μετεχρονολογήθη διὰ νὰ δικαιολογηθῇ ἔστω καὶ λωποδύτου ἡ ἐν ταῖς φυλακαῖς παράνομος κράτησις, βεβαίως θὰ ἤστραπτον καὶ θὰ ἐβρόντων ἐν τῷ Κοινοβουλίῳ, ὁ Τύπος

θὰ ἐμαίνετο, συλλαλητήρια θὰ συνεκροτοῦντο.

Φρονῶ, ὅτι παρ' ἡμῖν λείπει τὸ θάρρος τῆς γνώμης, σπανίως τις συναντᾷ ἀνθρώπους μὲ αὐτοπεποίθησιν. Ἐκ δικηγορικῆς πείρας, ἐκ παραδειγμάτων ἀπείρων γνωρίζω, ὅτι οἱ δικασταὶ ἡμῶν αἰσθάνονται βαθυτάτην περιφρόνησιν πρὸς τὴν προσωπικὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν, ἰδίως μάλιστα ἂν δὲν πρόκηται περὶ ἀνθρώπων προκαλούντων τὴν πλήρη ὑπόληψίν των—καὶ βέβαια οὗτοι εἶνε οἱ πλεῖστοι πίπτοντες εἰς τὰ δίκτυά των. Καὶ ὡς ἀνακριταί, καὶ ὡς μέλη δικαστικῶν συμβουλίων, καὶ ὡς κριταὶ ἀστυνομικῶν παραβάσεων, καὶ ὡς πλημμελειοδίκαι . . . . . **θοῦ Κύριε φυλακὴν τὸ στόματί μου!** Πλειστάκις ἔχω ἀκούσει τινῶν ἐξ αὐτῶν λεγόντων· «ὦχ ἀδελφέ, λόγος θὰ γείνῃ τώρα διὰ μίαν ἑβδομάδα φυλακίσεως αὐτοῦ τοῦ παλληκαρίου!»

Καὶ ἄλλα παρόμοια. (Ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ τῶν Ἑλληνικῶν Φυλακῶν ἐν αἷς τριῶν ἡμερῶν φυλάκισις ἰσοδυναμεῖ ἴσως μὲ θάνατον).

Θέτω ζήτημα ψυχολογικόν, μεγάλης, ὡς νομίζω, σημασίας. Ἀγνοῶ ἂν συνεζητήθη ἄλλοτε παρ' ἡμῖν ἢ ἀλλαχοῦ.

Δικηγόρος

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ
ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΩΝ

Ὑπὸ τοῦ κ. **ΙΩΑΝ. Λ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Εἰρηνοδίκου ἐν Ἄρτῃ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τοιαῦται διατάξεις πρὸς ταῖς ἀνωτέρω εἰσὶν ὡς ἐν παραδείγματι καὶ αἱ ἑξῆς: 1) Τὸ ἄρθρ. 32 § 3 ὀργ. Δ. καθ' ὃ διὰ τὴν συγκρότησιν Πλημμελειοδικείου, ὁ πρόεδρος ἀναπληροῖ τοὺς ἐλλείποντας δικαστὰς ἐκ τῶν ***παρέδρων*** τοῦ δικαστηρίου τῶν Πρωτοδικῶν κατὰ τὴν εἰς τὸ διάταγμα τοῦ διορισμοῦ των ὁρισθεῖσαν τάξιν. Οὐδεὶς δὲ λόγος γίνεται περὶ ἀναπληρώσεως ὑπὸ εἰρηνοδικῶν. Σημειωτέον, ὅτι ἡ διάταξις αὕτη εἶνε εἰδικὴ διὰ τὰ Πλημμελειοδικεῖα, παραβαλλομένη πρὸς τὴν τοῦ ἄρθρου 278 ὀργαν. Δ. οὖσαν γενικὴν διὰ τὰ πολυμελῆ δικαστήρια καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐπικρατεστέραν τῆς γενικῆς ἐν συγκρούσει καὶ ἀμφιβολίᾳ. 2) τὸ ἄρθρ. 33 ὀργ. Δ. καθ' ὃ κωλυομένου τινὸς τῶν Πλημμελειοδικῶν, ὡς πρὸς μὲν τὸν Πρόεδρον ἰσχύουσι τὰ τοῦ ἄρθρου 27 ἤγουν, εἰς μὲν τὰ δικαστήρια, παρ' οἷς ὑπάρχει ἀντιπρόεδρος, οὗτος προεδρεύει, ὡς πρὸς δὲ τὰ ἄλλα δικαστήρια προεδρεύει ὁ ἀρχαιότερος κατὰ τὸν διορισμὸν δικαστής· ὅσον ἀφορᾷ δὲ τοὺς λοιποὺς πλημμελειοδίκας ὁρίζεται, ὅτι μὴ ἐλθόντων τῶν παρέδρων, ἢ ἀναχωρησάντων, ἐφαρμόζονται τὰ ἐν ἄρθρ. 22—28 ὡρισμένα, ἤτοι τιμωροῦνται οὗτοι πειθαρχικῶς ὡς ἀπειθήσαντες. Οὐδεὶς λόγος γίνεται καὶ ἐνταῦθα περὶ εἰρηνοδικῶν. Παρατηρητέον, ὅτι καὶ ἡ διάταξις αὕτη εἶνε εἰδικὴ ὡς πρὸς τὴν σύνθεσιν τοῦ Πλημμελειοδικείου, ἐνῷ ἡ τοῦ ἄρθρου 278 εἶνε γενική, ἀφορῶσα εἰς τὸν διορισμὸν ἢ τὴν πρόσληψιν τῶν εἰρηνοδικῶν ἢ δικηγόρων ὡς παρέδρων παρὰ παντὶ δικαστηρίῳ καὶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν πολυμελῶν δικαστηρίων, ἄρα καὶ τῶν Ἐφετείων. (Σ. Εὐκλείδου Πολ. Δ. § 38 σημ. 2, σελ. 70). ὥστε δύναταί τις νὰ ὑποστηρίξῃ, ὅτι ἐν τῇ διατάξει τοῦ ἄρθρου 278 περιλαμβάνονται τὰ λοιπὰ πολυμελῆ δικαστήρια (Πρωτοδικεῖα καὶ Ἐφετεῖα), ἐξαιρουμένων τῶν Πλημμελειοδικείων, περὶ ὧν εἰδικῶς προέβλεψεν ὁ νομοθέτης τὰ ἐν τοῖς παρατεθεῖσιν ἄρθροις ὀργ. Δ. ὡρισμένα. Ἴσως ἀπὸ τοιαύτης σκέψεως ὁρμώμενος καὶ ὁ Σαρίπολος (Ποιν. Νομοθ. § 1190). φρονεῖ, ὅτι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ πενταμελοῦς Πλημμελειοδικείου «δύνανται ληφθῆναι ἐκ τῶν κατὰ ἄρθρ. 27, 32 καὶ 278 Ὀργαν. ἀναπληρωτῶν παρέδρων ἢ δικηγόρων».

3) τὸ ἄρθρ. 278 Ὀργ. Δ. ὁρίζει, ὅτι κατ' ἐξαίρεσιν τῶν ἐν ἄρθρῳ 276 διατεταγμένων περὶ ἀσυμβιβάστου τῆς δικαστικῆς λειτουργίας πρὸς εἱανδήποτε ἄλλην δικαστικήν, διοικητικὴν κλπ. οἱ εἰρηνοδίκαι καὶ οἱ δικηγόροι δύνανται νὰ διορισθῶσι πάρεδροι παρὰ παντὶ δικαστηρίῳ. Τὰ (πολυμελῆ) δικαστήρια ἔχουν μάλιστα τὸ δικαίωμα νὰ προσλαμβάνωσιν εἰρηνοδίκας ἢ δικηγόρους εἰς τὴν συνεδρίασιν κατ' ἐπικουρίαν, πρὸς ἀναπλήρωσιν δικαστοῦ τινὸς (Πρωτοδίκου ἢ Ἐφέτου) ἢ Εἰσαγγελέως (Πρωτοδικῶν ἢ Ἐφετῶν) ὁσάκις δὲν ὑπάρχει κανεὶς πάρεδρος ἢ δὲν εἶνε παρὼν εἰς τὴν καθέδραν τοῦ δικαστηρίου, καίτοι οἱ προσληφθέντες εἰρηνοδίκαι ἢ δικηγόροι δὲν εἶνε ἐπίτηδες διωρισμένοι πάρεδροι. Ὅσον ἡμεῖς γινώσκομεν, οὐδέποτε διωρίσθησαν εἰρηνοδίκαι παρὰ δικαστηρίῳ Πρωτοδικῶν ἢ Ἐφετῶν πάρεδροι, προτιμηθέντων τῶν δικηγόρων καὶ πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου ΧΕΣΤ' τοῦ 1877, ὅστις ἐν ἄρθρῳ 8 περιώρισε τὰ προσόντα διορισμοῦ παρέδρων εἰς τοὺς δικηγόρους. Αὐτὴ αὕτη ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 278 μάχεται ὑπὲρ τῆς ὀρθότητος τῆς ὑφ' ἡμῶν ὑποστηριζομένης ἐκδοχῆς· διότι προϋποθέτει τὴν τῶν εἰρηνοδικῶν ἢ δικηγόρων παρουσίαν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Πρωτοδικείου ἢ Ἐφετείου διὰ τὴν τυχαίαν καὶ προσωρινὴν ἀναπλήρωσιν τῶν παρέδρων. Καὶ ναὶ μὲν ὡς ἄμισθοι πάρεδροι ἠδύναντο πρὸ τοῦ νόμου ΧΕΣΤ' τοῦ 1877 (ἄρθρ. 8) νὰ διορισθῶσι καὶ οἱ Εἰρηνοδίκαι παρά τε Πρωτοδικείῳ καὶ Ἐφετείῳ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο μάχεται ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς γνώμης, ἀφοῦ κατὰ νόμον (Ὀργ. 287) οἱ πάρεδροι ὀφείλουσι νὰ κατοικῶσιν ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ δικαστηρίου, παρ' ᾧ διωρίσθησαν· ἀλλὰ τοῦτο πῶς συμβιβάζεται πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 280 Ὀργ. Δ. καθ' ἣν οἱ εἰρηνοδίκαι οἱ ἑδρεύοντες ἔξω τῆς ἕδρας τοῦ Πρωτοδικείου ἢ Ἐφετείου, ὀφείλουσι νὰ κατοικῶσιν ἐν ᾧ τόπῳ καθεδρεύουσιν; Ἀλλὰ μήπως κατὰ νόμον δύνανται ἐξαιρετικῶς οἱ εἰρηνοδίκαι νὰ ἔχωσι συγχρόνως δύο κατοικίας; ἢ συγχρόνως δύο ἕδρας, ἢ συγχρόνως δύο περιφερείας δικαιοδοσίας; οὐδαμῶς.

Πῶς θὰ ἠδύνατο νὰ θεραπευθῇ πρόσκαιρος καὶ ἐπείγουσα χρεία ἀναπληρώσεως δικαστοῦ τινὸς ἢ Εἰσαγγελέως Πρωτοδικῶν ἢ Ἐφετῶν, μετακαλουμένων εἰρηνοδικῶν ἐκ περάτων τῆς οἰκείας περιφερείας τῶν δικαστηρίων τούτων; Ὁπόσα ἔξοδα τοῦ Δημοσίου καὶ ἡλίκη ἀταξία ἤθελεν ἐπέρχεσθαι εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν εἰρηνοδικείων ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐναντίας ἐκδοχῆς, ἥτις οὕτως ἄγει εἰς ἄτοπα ἀποτελέσματα! Ἡ ἐκ παραλλήλου τρόπον τινὰ καὶ ἄνευ προτιμήσεως ἐν τῷ ἄρθρῳ 278 φράσις «*Εἰρηνοδίκαι καὶ δικηγόροι*» ὑποστηρίζει τὴν γνώμην ἡμῶν καθόσον, ἀμφίβολον εἶνε, ὅτι δικηγόρους ἐννοεῖ ἡ διάταξις αὕτη οὐχὶ ἅπαντας τοὺς τῆς περιφερείας Πρωτοδικείου ἢ ἐφετείου καὶ ἔξω τῆς ἕδρας αὐτῶν κατοικοῦντας (π. χ. διωρισμένους παρά τινι Εἰρηνοδικείῳ, ἑδρεύοντι ἐκτὸς τῆς ἕδρας τοῦ Πρωτοδικείου ἢ ἐφετείου) ἀλλὰ μόνον τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ Πρωτοδικείου ἐν περιπτώσει συμπληρώσεως αὐτοῦ, ἢ ἐν τῇ ἕδρᾳ τοῦ ἐφετείου ἐν περιπτώσει συμπληρώσεως τοῦ ἐφετείου· διότι, ἂν ἦτο ὀρθὸν τὸ ἐναντίον, θὰ ἠδύνατο νὰ προσληφθῇ κατ' ἐπικουρίαν πρὸς συμπλήρωσιν ἐφετείου δικηγόρος τῆς περιφερείας ἑνὸς ἐκ τῶν πολλῶν Πρωτοδικείων τῶν ὑπαγομένων εἰς τὸ ἐφετεῖον, μὴ ἑδρευόντων ὅμως ὅπου καὶ τὸ Ἐφετεῖον.

Οἵα λοιπὸν ἀποδίδοται ἔννοια ὡς πρὸς τοὺς δικηγόρους, ἡ αὐτὴ πρέπει ν' ἀποδοθῇ κατ' ὀρθὴν ἑρμηνείαν καὶ ὡς πρὸς τοὺς Εἰρηνοδίκας, περὶ ὧν συμπλεκτικῶς ἐκφράζεται τὸ ἄρθρον 278 Ὀργ. Δ. Διὸ καὶ οὐδεμία χωρεῖ προτίμησις ἑκατέρων (Εἰρηνοδικῶν καὶ δικηγόρων). Ρυμουλκεῖ τοὺς ἀντιδοξοῦντας ἡ τοῦ ἄρθρ.278 Ὀργ. φράσις «***Εἰρηνοδίκαι καὶ δικηγόροι***» διατυπωθεῖσα κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμόν, ἐνῷ κατὰ τοὺς ἀντιδοξοῦντας ἔδει νὰ γίνῃ χρῆσις τοῦ ὅρου καθ' ἑνικὸν ἀριθμόν. Παρεῖδον ὅμως οἱ ἀντιδοξοῦντες, ὅτι πολλαχοῦ τῶν Νόμων (π. χ. Ὀργ. Δικ. ἄρθρ. 1 Πολιτ. Δικον. ἄρθρ. 490 ἐδαφ. 1 § 1 ὡς ἐτροποποιήθη νόμ. 1 Φεβρουαρ. 1838, Πολιτ. Δικ. 492) γίνεται χρῆσις τοῦ αὐτοῦ ὅρου εἰς πληθυντικὸν ἀριθμὸν (εἰρηνοδίκαι) ἐνῷ πρόκειται περὶ ἑνὸς καὶ μόνου ἁρμοδίου εἰρηνοδίκου, καθ' ὅσον ὁ Νόμος ἐννοεῖ ἅπαντας τοὺς εἰρηνοδίκας τοῦ Κράτους καὶ ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ὥστε ἡ φράσις «Εἰρηνοδίκαι» ἴσα δύναται τῇ φράσει ***πᾶς ἁρμόδιος εἰρηνοδίκης ἢ ἕκαστος ἁρμόδιος εἰρηνοδίκης τοῦ Κράτους.***

(Ἀκολουθεῖ)

Τόμοι τῆς «Δικαιοσύνης» πωλοῦνται εἰς τὰ γραφεῖα αὐτῆς, τοῦ μὲν πρώτου ἔτους πρὸς δραχμὰς 5 τοῦ δὲ δευτέρου πρὸς δραχμὰς 7.50 ἕκαστος·

Περίληψις

Τὸ Δικαστήριον τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 7268 (1907) ἀποφάσεώς του, δεχθὲν τὴν ἀπὸ 20 Ὀκτωβρίου 1906 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τοῦ Δημητρ. Μαντζούνη, κατοίκου Ἀθηνῶν, κατὰ τῆς Ἀγγελικῆς Δημ. Μαντζούνη, τὸ γένος Νικ. Κατσίφτη, κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῶν γενόμενον καὶ ὑφιστάμενον γάμον κλπ.

Ἀθήνησι τῇ 22 Ἰανουαρίου 1908

Ὁ πληρεξ. δικηγόρος τοῦ Δ. Μαντζούνη.

Ἄγγελος Ρακόπουλος.

ΑΓΩΓΗ

Ἰωάννου Ἀγγελοπούλου

κατοίκου Ἀθηνῶν

Κατὰ

Ἰωάννου Μπούρη

κατοίκου Πειραιῶς καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς.

Ἐνώπιον τοῦ Βορείου Εἰρηνοδικείου Πειραιῶς

Ὁ ἀντίδικος ἐναγόμενος τὴν 28 Μαΐου 1904 ἐδανείσθη χάριν τοῦ ἐμπορίου του καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Γεωργίου Καπερώνη δικαιοπαρόχου μου δραχ. 130 ἃς ὑπεσχέθη νὰ τῷ πληρώσῃ μετὰ ἕνα μῆνα ἔκτοτε καὶ ἐν ὑπερημερίᾳ ἐντόκως 2 0)0 κατὰ μῆνα περὶ ἧς ποσότητος ἀπεδέξατο τὸ ὑπὸ ἰδίαν χρονολογίαν γραμμάτιον. Τὴν ἀπαίτησίν του ταύτην μετὰ τῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τοῦ γραμματίου τόκων ἐκ δραχ. 140 ἤτοι ἐν ὅλῳ ἐκ δραχ. 240 ὁ Γ. Καπερώνης μοὶ ἐξεχώρησε δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 12621 τῆς 10 Ἰανουαρίου 1908 ἐκχωρητηρίου συμβολαίου τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Λεωνίδα Π. Πέρδικα μετὰ τῶν ἐφεξῆς τόκων.

Ἐπειδὴ ὁ ἀντίδικος εἶναι ὑπόχρεος νὰ μοὶ πληρώσῃ τὸ ἄνω ποσὸν τῶν δραχ. 240 ὡς ἐκδοχέα κατὰ τὰ ἄνω τῶν δικαιωμάτων τοῦ Γ. Καπερώνη καὶ διὰ προσωπικῆς αὐτοῦ κρατήσεως, καθ' ὅσον ἦτο ἔμπορος κατὰ τὸν χρόνον τῆς συνάψεως τοῦ δανείου καὶ δι' ἐμπορικήν του χρῆσιν ἐδανείσθη καὶ δι' ὅσα θέλω προσθέσει κατὰ τὴν δικάσιμον τῆς παρούσης εἰς ἣν καλῶ τὸν ἀντίδικον πρὸς συζήτησιν ἐμπροθέμως.

Ἐξαιτοῦμαι

Τὴν παραδοχὴν τῆς ἀγωγῆς μου ἐπὶ τῷ τέλει τοῦ νὰ ὑποχρεωθῇ ὁ ἀντίδικος ἐναγόμενος καὶ διὰ προσωπικῆς αὐτοῦ κρατήσεως καὶ προσωρινῆς τῆς ἐκδοθησομένης ἀποφάσεως ἐκτελέσεως νὰ μοὶ πληρώσῃ δραχ. διακοσίας τεσσαράκοντα (ἀριθ. 240) ἐντόκως τὰς μὲν δραχ. 130 πρὸς 24 ο)ο ἐτησίως, τὰς δὲ ὑπολοίπους 110 πρὸς 9 ο)ο ἐτησίως ἀπὸ σήμερον καὶ

Νὰ καταδικασθῇ εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη.

Ἁρμόδιος δικαστικὸς κλητὴρ ἐπιδότω νομίμως τὴν παροῦσαν τῷ κ. Εἰσαγγελεῖ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικόν μου Ἰωάννην Μπούρην.

Ἀθῆναι τῇ 11 Ἰανουαρίου 1908.

Ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος

Γεώργιος Κ. Βελέντζας

Ἀριθ. 34

Ὁ

Εἰρηνοδίκης Βορείου Εἰρηνοδικείου Πειραιῶς

Λαβόντες ὑπ' ὄψει τὴν ἀπὸ σημερινὴν χρονολογίαν αἴτησιν τοῦ Γ. Κ. Βελέντζα πληρεξουσίου δικηγόρου τοῦ Ἰωάννου Ἀγγελοπούλου, κατοίκου Ἀθηνῶν, αἰτουμένου ὅπως ὁρίσωμεν δικάσιμον τῆς ἀπὸ 11 Ἰανουαρίου 1908 ἐγωγῆς τοῦ αἰτοῦντος κατὰ τοῦ καθ' οὗ αὕτη τὴν πρώτην δικάσιμον τοῦ Εἰρηνοδικείου τούτου μετὰ ἕνα μῆνα ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς παρούσης.

Ἐγένετο ἐν Πειραιεῖ τὴν 18 Ἰανουαρίου 1908.

Ὁ Εἰρηνοδίκης

Κ. Ζήσης

Ὁ Γραμματεὺς

Μ. Παπαπάνου

Διὰ τὴν ἀντιγραφὴν

Ἐν Πειραιεῖ αὐθημερὸν

Ὁ Γραμματεὺς

Μ. Παπαπάνου

Ἁρμόδιος δικαστικὸς κλητὴρ ἐπιδότω νομίμως τὴν παροῦσαν πρᾶξιν τῷ κ. Εἰσαγγελεῖ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικόν μου Ἰωάννην Μπούρην πρὸς γνῶσίν του,

Ἀθῆναι τῇ 19 Ἰανουαρίου 1908.

Ὁ πληρεξούσιος δικηγόρος

Γεώργιος Κ. Βελέντζας

Ἀριθ. 225

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν εἰκοστὴν πέμπτην Ἰανουαρίου τοῦ 1908 χιλιοστοῦ ἐνεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 10 Π. Μ. ὁ ὑποφαινόμενος Ἡρακλῆς Παπακωνσταντίνου δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ δικηγόρου κ. Γ. Σ. Βλάχου πληρεξουσίου τῆς Εὐσταθίας συζύγου Νικολάου Σ. Μουζουράκη, τὸ γένος Θεοδώρου Μαλαπάνη κατοίκου Ἀθηνῶν μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν κ. Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον σύζυγόν της Νικόλαον Μουζουράκην κάτοικον Ἀθηνῶν καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς, τὴν ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου 1908 ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ ἀπευθυνομένην ἐνώπιον τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, δι' ἧς καὶ διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ λόγους καλοῦσα πρὸς συζήτησιν ταύτης ἐμπροθέσμως ἐξαιτεῖται. Νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ ἀγωγή. Νὰ κηρυχθῇ διαλελυμένος ὁ μετὰ τοῦ Νικολάου Μουζουράκη καὶ αὐτῆς συναφθεὶς τὸν Μάϊον τοῦ 1890 γάμος διατασσομένων τῶν ἐπὶ τούτῳ νομίμων. Νὰ καταδικασθῇ ὁ ἀντίδικος εἰς τὰ ἔξοδα καὶ τέλη. Καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγγελεὺς

Χρ. Κωνσταντινόπουλος

Ὁ δικαστικὸς κλητὴρ

Ἡρ. Παπακωνσταντίνου

Ἀριθ. 226.

Ἀποδεικτικὸν

Ἐν Ἀθήναις σήμερον τὴν εἰκοστὴν πέμπτην (25) τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου τοῦ 1908 χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ ὀγδόου ἔτους ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 10 π. μ. ὁ ὑποφαινόμενος δικαστικὸς κλητὴρ τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν Ἡρακλῆς Παπακωνσταντίνου τῇ ἐγγράφῳ παραγγελίᾳ τοῦ Γεωργίου Βλάχου δικηγόρου πληρεξουσίου τῆς Εὐσταθίας συζύγου Νικολάου Ε. Μουζουράκη τὸ γένος Θεοδώρου Μαλαπάνη κατοίκου Ἀθηνῶν, μετέβην καὶ ἐπέδωκα πρὸς τὸν κύριον Εἰσαγγελέα τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν διὰ τὸν ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίδικον σύζυγόν της Νικόλαον Μουζουράκην κάτοικον Ἀθηνῶν καὶ ἤδη ἀγνώστου διαμονῆς ἀντίγραφον ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 344 τοῦ 1908 πράξεως τοῦ κυρίου Προέδρου τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν δι' ἧς ὁρίζει δικάσιμον τῆς ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου 1908 ἀγωγῆς της ἀπηυθυνομένης ἐνώπιον τῶν ἐν Ἀθήναις Πρωτοδικῶν τὴν πρώτην συνεδρίασιν τμῆμα συνοπτικὸν μεθ' ἡμέρας δέκα πέντε ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως τῆς πράξεως καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ὁ λαβὼν Εἰσαγελεὺς

Χρ. Κωνσταντινόπουλος

Ὁ Δικαστ. Κλητὴρ

Ἡρ. Παπακωνσταντίνου

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Β. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ἔκδοσις ἕκτη ὑπὸ **Μιχ. Γ. Λιβαδᾶ.**

Συνεπληρώθη τὸ ὅλον ἔργον ἐκ τριῶν τόμων.

Τιμᾶται δραχμῶν 45

Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρου ἐν Ἀθήναις

ΠΕΡΙ ΤΗΣ CONDICTIO INCERTI

Τόμοι ἐκ σελ. 168 Δρ. 3

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΩΣ ΙΣΧΥΕΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. ΕΥΚΛΕΙΔΟΥ

Ἐξεθδόη τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ δευτέρου τόμου.

ΠΕΤΡΟΥ Μ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Εἰρηνοδίκου ἐν Πάτραις

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον καὶ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐφαρμογήν του.

Τόμοι ἐκ Σελ. 128 Δραχ. 3

ΔΗΜ. Α. ΠΕΤΡΑΚΑΚΟΥ

Δικηγόρου ἐν Ἀθήναις

ΟΙ ΜΟΝΑΧΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

Ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ

Τόμος πρῶτος. Ἡ πρώτη ὀργάνωσις. Οἱ κανόνες τοῦ Μ. Ἀντωνίου, τοῦ Μ. Παχωμίου καὶ τοῦ Μ. Βασιλείου. Αἱ ἐκκλησιαστικαὶ καὶ πολιτικαὶ διατάξεις κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα. Ἡ νομικὴ θέσις τῶν τε μονῶν καὶ μοναχῶν.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Σ. ΔΕΛΟΥΚΑ

Ὑφηγητοῦ τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου

ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ἰδίᾳ τῶν ἀνωνύμων ἐν Ἑλλάδι

Τόμος ἐκ σελ. 235—***Τιμᾶται δρ. 5***